

Analyse FvT4 – Machinebouw en Mechatronica

November 2021

Inhoudstafel

1. Inleiding	3
2. Afbakening van de sector	4
3. Loontrekkende tewerkstelling.....	5
3.1. Evolutie loontrekkende tewerkstelling	5
3.2. Loontrekkende tewerkstelling naar subsectoren.....	9
3.3 Loontrekkende tewerkstelling naar grootteklasse.....	16
3.4. Geografische spreiding van vestigingen.....	19
4. Zelfstandigen	23
5. Bedrijven.....	25
5.1. Actieve ondernemingen	25
5.2. Starters en uittredingen	26
5.3. Overlevingspercentage van starters.....	28
6. Toegevoegde waarde	29
7. Samenvattende tabellen	32
8. Besluit.....	36
9. Bijlagentabellen	39
10. Literatuur	48

1. Inleiding

In juli 2012 maakte de POM West-Vlaanderen voor het eerst een verkennende analyse van de omvang van de West-Vlaamse mechatronicasector en situeerde ze deze sector binnen Vlaanderen.. In navolging van de analyse van de mechatronicasector werden ook voor de sectoren 'Voeding' en 'Nieuwe Materialen' analyses uitgevoerd.

Nadien volgden ad hoc actualisaties van één of meerdere indicatoren die in de initiële analyses aan bod kwamen. In 2018 ontstond de idee om alle analyses te actualiseren met als uitgangspunt om dit op een meer efficiënte en gecoördineerde manier te doen, temeer omdat elk van deze sectoren ook deel uitmaken van de speerpuntsectoren binnen West-Vlaanderen.

De actualisatie in 2018 over de machinebouw- en mechatronicasector duidde zo op de meer dan 11.000 tewerkgestelde loontrekkenden binnen deze sector. Dit aantal stemde overeen met een aandeel van 14,1% binnen de industriële tewerkstelling en 2,8% binnen de totale tewerkstelling in West-Vlaanderen. Deze en andere indicatoren tonen aan dat de machinebouw- en mechatronicasector een belangrijke plaats inneemt binnen het West-Vlaams economisch weefsel en dat het belangrijk is de evolutie van de sector te blijven opvolgen.

Voorliggende analyse is een actualisatie van de studie uit 2018.

2. Afbakening van de sector

In het algemeen wordt de mechatronica omschreven als een interdisciplinaire benadering van de werktuigbouwkunde, de elektrotechniek en intelligente computertechniek. Agoria omschrijft de mechatronica als 'de sector van de machinebouwers, de fabrikanten van productie-installaties en de onderdelen hiervan'. Aan de hand van de Nace-Bel-nomenclatuur 2008 bepaalden we welke sectoren en subsectoren hiertoe behoren. We weerhielden volgende codes¹:

- 26.1 Vervaardiging van elektronische onderdelen en printplaten
- 26.5 Vervaardiging van meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur
- 26.6 Vervaardiging van bestralingsapparatuur en van elektromedische en elektrotherapeutische apparatuur
- 27.9 Vervaardiging van andere elektrische apparatuur
- 28.1 Vervaardiging van machines en apparaten voor algemeen gebruik
- 28.2 Vervaardiging van andere machines en apparaten voor algemeen gebruik
- 28.3 Vervaardiging van machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw
- 28.4 Vervaardiging van niet-verspanende machines voor de metaalbewerking en van gereedschapswerktuigen
- 28.9 Vervaardiging van andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden

Machinebouw maakt integraal deel uit van de Fabriek. Om zeker geen misverstanden over de afbakening te hebben, spreken we systematisch van de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' (hierna FvT4 genoemd).

Voor een volledig overzicht van de opgenomen sectoren en subsectoren verwijzen we naar de bijlage (tabel 9.1).

In de analyse wordt de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' systematisch vergeleken met de totale metaalsector. Deze wordt afgebakend aan de hand van de volgende Nace-Belcodes:

- 24 Vervaardiging van metalen in primaire vorm
- 25 Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten
- 26 Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten
- 27 Vervaardiging van elektrische apparatuur
- 28 Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g.
- 29 Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers
- 30 Vervaardiging van andere transportmiddelen

¹ Deze afbakening kan enerzijds te eng zijn omdat sommige bedrijven uit andere sectoren ook mechatronica-activiteiten kunnen uitoefenen, en anderzijds te breed omdat niet alle bedrijven binnen een bepaalde nace-code ook daadwerkelijk mechatronica-activiteiten uitoefenen.

3. Loontrekkende tewerkstelling

3.1. Evolutie loontrekkende tewerkstelling

We starten met een gedetailleerde analyse van de loontrekkende tewerkstelling. Eind 2019 zorgde de West-Vlaamse Machinebouw en Mechatronica voor een loontrekkende tewerkstelling van 12.224 personen; dit is 40,8% van de tewerkstelling in de metaalsector (tabel 3.1.1). In Vlaanderen ligt het aandeel van de Machinebouw en Mechatronica in het aantal loontrekkenden in de metaalsector een stuk lager (23,7%).

Het aandeel van West-Vlaanderen binnen Vlaanderen is groter voor Machinebouw en Mechatronica (41,5%) dan voor Metaal (24,1%).

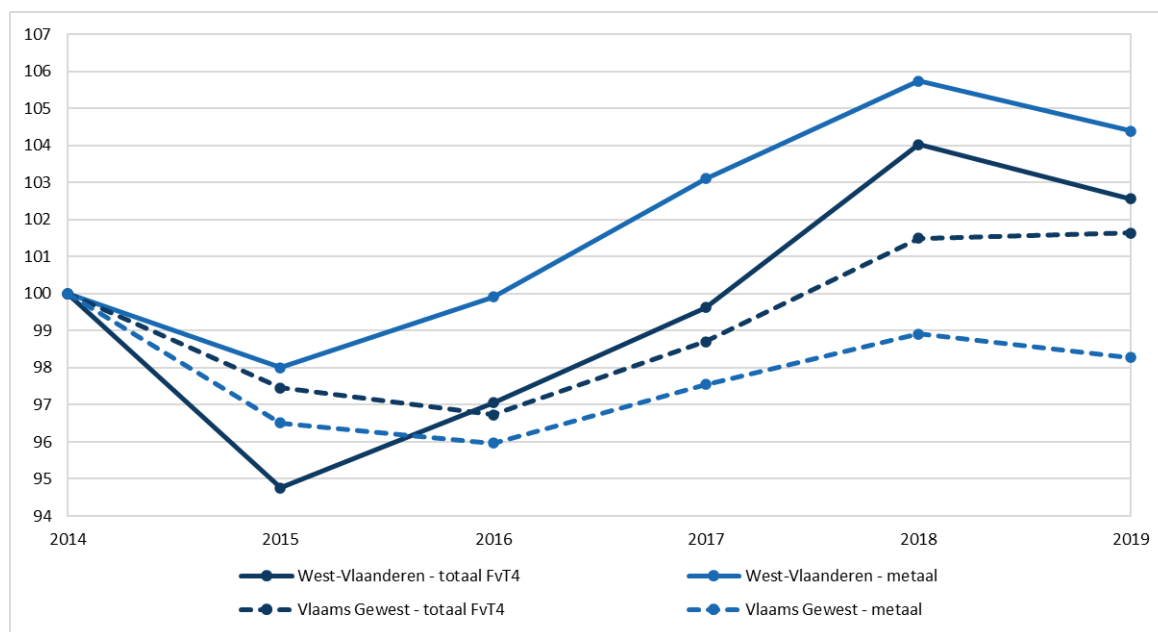
Tussen 2014 en 2019 steeg de loontrekkende tewerkstelling in de Fabriek in West-Vlaanderen met 306 personen of 2,6%. In Vlaanderen was er ook een toename maar die was iets kleiner (1,6%) (figuur 3.1.1). Hierdoor steeg het aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen licht van 41,2% naar 41,5%. De tewerkstelling in de metaalsector kende in dezelfde periode een toename in West-Vlaanderen (+4,4%), in Vlaanderen daarentegen was er sprake van een daling van -1,7%. Als gevolg steeg het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse cijfer van 22,7% in 2014 naar 24,1% in 2019.

Tabel 3.1.1: Loontrekkende tewerkstelling in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2014 en 31 december 2019.

	31 december 2014		31 december 2019	
	Totaal FvT4	Metaal	Totaal FvT4	Metaal
West-Vlaanderen	11.918	28.683	12.224	29.942
Vlaams Gewest	28.953	126.491	29.428	124.318
% WV in VLG	41,2%	22,7%	41,5%	24,1%

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.1.1: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2014-2019 (index 2014=100).

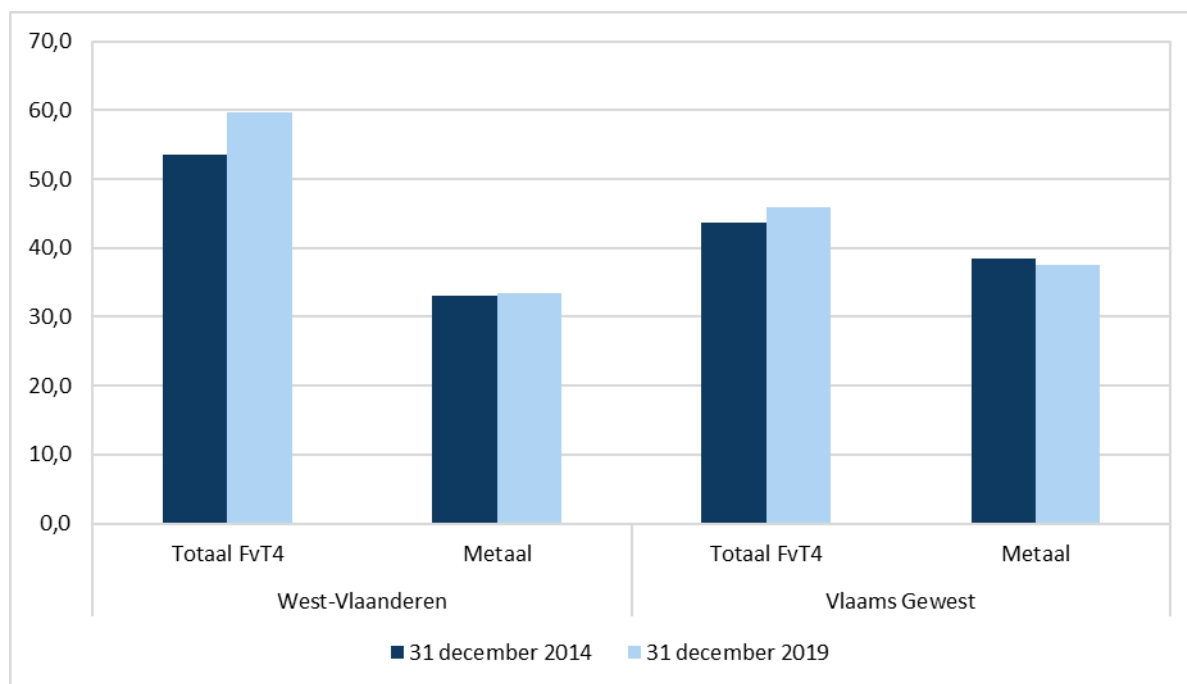

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

De gemiddelde grootte van de vestigingen in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' was eind 2019 in West-Vlaanderen merkelijk groter dan in Vlaanderen (59,6 ten opzichte van 45,9 werknemers per vestiging) (figuur 3.1.2). In de metaalsector zien we het omgekeerde en zijn vestigingen in West-Vlaanderen (33,3) gemiddeld kleiner dan in Vlaanderen (37,5). Tussen 2014 en 2019 nam de gemiddelde tewerkstelling per vestiging in de Fabriek toe, en dit zowel in West-Vlaanderen als in Vlaanderen. In dezelfde periode bleef het aantal werknemers per vestiging in de metaalsector in zowel West-Vlaanderen (33,0 in 2014; 33,3 in 2019) als in Vlaanderen (38,5 in 2014; 37,5 in 2019) op nagenoeg hetzelfde niveau.

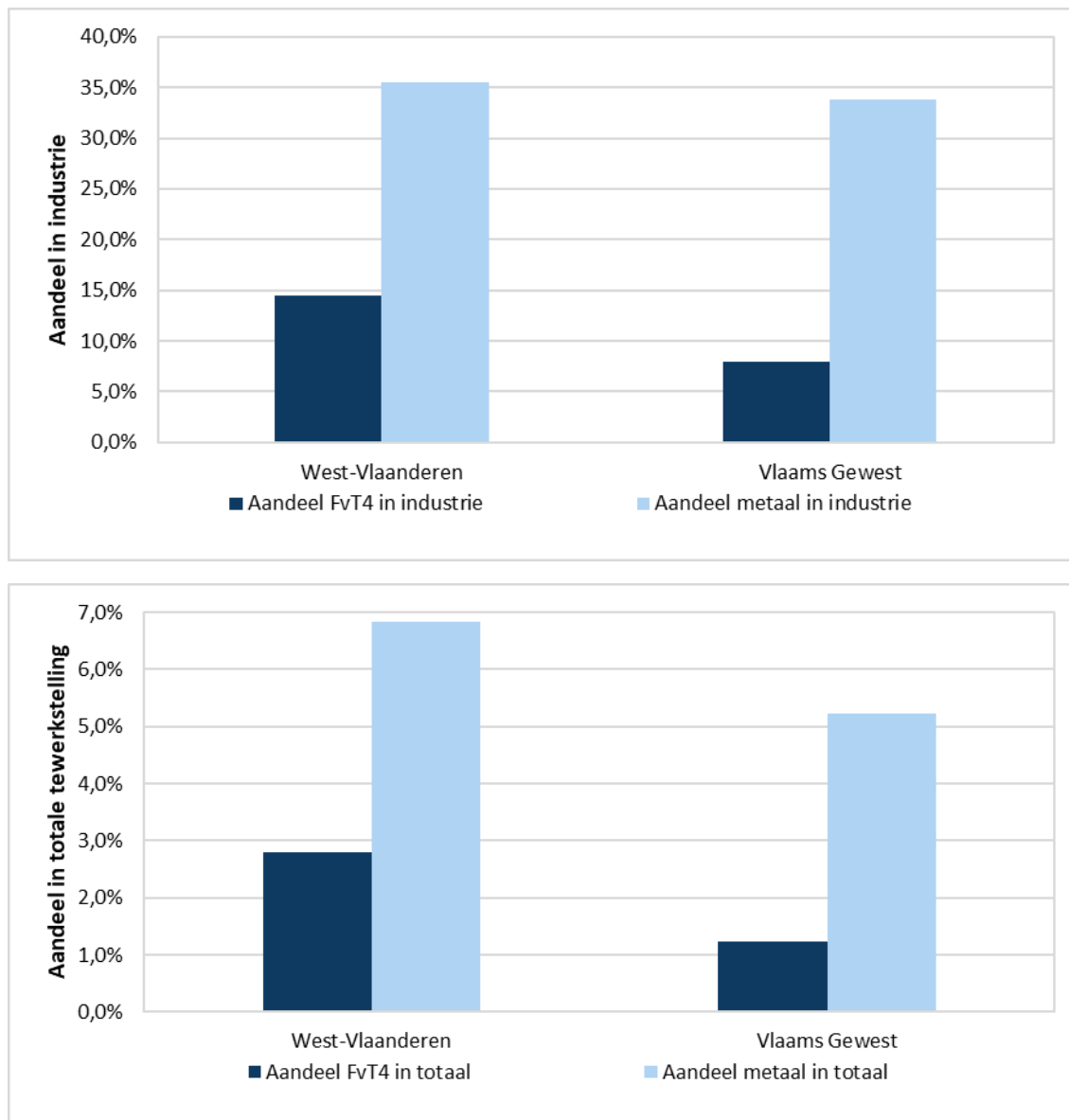
Figuur 3.1.2: Gemiddelde grootte van vestigingen in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2014 en 31 december 2019.

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.1.3 toont het aandeel van de Machinebouw en Mechatronica in de West-Vlaamse industrie en totale economie in 2019. De Fabriek zorgt voor 14,5% van de West-Vlaamse industriële tewerkstelling en 2,8% van de totale loontrekkende tewerkstelling in West-Vlaanderen. In vergelijking met het aandeel van de Fabriek in de Vlaamse industrie (8,0%) en de totale economie (1,2%) zijn deze percentages behoorlijk groot. Het aandeel van de metaalsector in de industrie is in West-Vlaanderen (35,4%) net iets groter dan in Vlaanderen (33,8%); ook het aandeel van de metaalsector in de totale tewerkstelling ligt in Vlaanderen (5,2%) lager dan het West-Vlaamse cijfer (6,8%).

Figuur 3.1.3: Aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector in de industrie en de totale tewerkstelling, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2019.

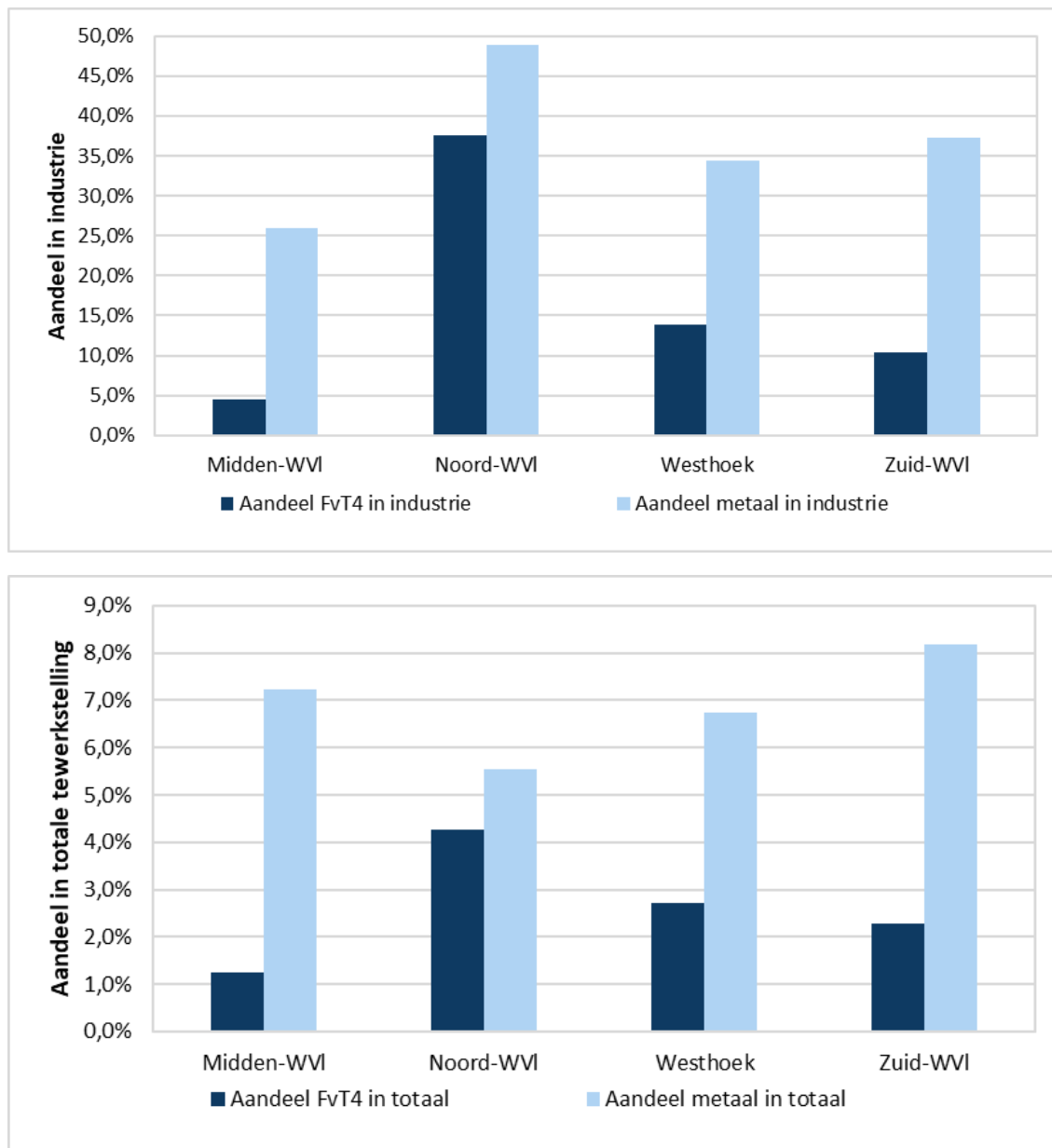
Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Uit figuur 3.1.4 blijkt dat het aandeel van de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' in de industriële tewerkstelling in Noord-West-Vlaanderen (37,6%) veel groter is dan in de Westhoek (13,8%), Zuid-West-Vlaanderen (10,4%) en Midden-West-Vlaanderen (4,4%). Bijna de helft (48,9%) van de industriële tewerkstelling in Noord-West-Vlaanderen situeert zich in de metaalsector. In Zuid-West-Vlaanderen, de Westhoek en Midden-West-Vlaanderen vertegenwoordigen de werknemers in de metaalsector respectievelijk 37,2%, 34,4% en 26,0% van de industriële tewerkstelling.

Bekijken we de tewerkstelling in de Fabriek ten opzichte van de totale tewerkstelling, dan staat Noord-West-Vlaanderen eveneens op kop (4,3%), gevolgd door de Westhoek (2,7%), Zuid- en Midden-West-Vlaanderen (respectievelijk 2,3% en 1,2%). Zuid-West-Vlaanderen staat op kop met 8,2% van alle werknemers die actief zijn in de metaalsector.

Figuur 3.1.4: Aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector in de industrie en de totale tewerkstelling, West-Vlaamse regio's, 31 december 2019.

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Samenvattend tonen we in tabel 3.1.2 de specialisatiegraden in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector. De specialisatiegraad van de West-Vlaamse Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' wordt berekend door het aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in de West-Vlaamse Fabriek in de West-Vlaamse totale tewerkstelling te delen door het aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in de Vlaamse Fabriek in de Vlaamse totale tewerkstelling:

$$[(FVT4\ WV/L/TOTAAL\ WV) / (FVT4\ VLG/TOTAAL\ VLG)] * 100$$

De berekening voor de metaalsector is gelijkaardig.

Voorgaande vaststellingen bevestigen de specialisatie van West-Vlaanderen ten opzichte van Vlaanderen in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica'. Voor de Fabriek bedraagt de specialisatiegraad in 2019 225,8 en ook in de metaalsector (130,9) heeft West-Vlaanderen een specialisatie ten opzichte van Vlaanderen, zei het iets beperkter dan in de Fabriek (tabel 3.1.2). Ten opzichte van 2014 kenden de specialisatiegraden een toename in zowel de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' als in de metaalsector.

Tabel 3.1.2: Evolutie van de specialisatiegraden in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2014 en 31 december 2019.

	31 december 2014		31 december 2019	
	Totaal FvT4	Metaal	Totaal FvT4	Metaal
West-Vlaanderen	221,5	122,0	225,8	130,9
Vlaams Gewest	100,0	100,0	100,0	100,0

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

3.2. Loontrekkende tewerkstelling naar subsectoren

In dit onderdeel bespreken we de loontrekkende tewerkstelling per subsector. Hierin worden de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector meer gedetailleerd weergegeven. We beginnen met de Machinebouw en Mechatronica in tabel 3.2.1. De grootste subsector op 3-digitniveau is de vervaardiging van andere machines en apparaten voor algemeen gebruik. In 2019 vertegenwoordigde deze subsector 30,6% van de tewerkstelling in de West-Vlaamse Machinebouw en Mechatronica. Hierop volgen de vervaardiging van machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw (25,3%) en de vervaardiging van andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden (20,4%).

Binnen de West-Vlaamse Machinebouw en Mechatronica kenden enkele subsectoren een afname van de tewerkstelling in de periode 2014-2019. De grootste daling vond plaats bij de subsector vervaardiging van niet-verspanende machines voor de metaalbewerking en van gereedschapswerktuigen (-19,2% of -128 loontrekkenden). De andere sectoren met een daling zijn de vervaardiging van meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur plus vervaardiging van uurwerken (-15,3% of -53 loontrekkenden), de vervaardiging van elektrische apparatuur (-13,3% of -2 loontrekkenden) en de vervaardiging van machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw (-6,2% of -206 loontrekkenden). De grootste stijgingen vielen in absolute termen te noteren bij de vervaardiging van andere machines en apparaten voor algemeen gebruik (+450 loontrekkenden) en in relatieve termen bij de vervaardiging van machines en apparaten voor algemeen gebruik (+15,2%) en de vervaardiging van andere machines en apparaten voor algemeen gebruik (+13,7%).

Uit figuur 3.2.1 blijkt dat het aandeel van de West-Vlaamse Machinebouw en Mechatronica in Vlaanderen in de periode 2014-2019 steeg (van 41,2% in 2014 naar 41,5% in 2019). Enkel de aandelen van de volgende twee subsectoren kenden eveneens een toename tussen 2014 en 2019; de vervaardiging van machines en apparaten voor algemeen gebruik, en de vervaardiging van andere machines en apparaten voor algemeen gebruik. De sterkste procentuele daling was er voor het aandeel van de West-Vlaamse tewerkstelling in de vervaardiging van niet-verspanende machines voor de metaalbewerking en van gereedschapswerktuigen (van 67,6% in 2014 naar 59,6% in 2019).

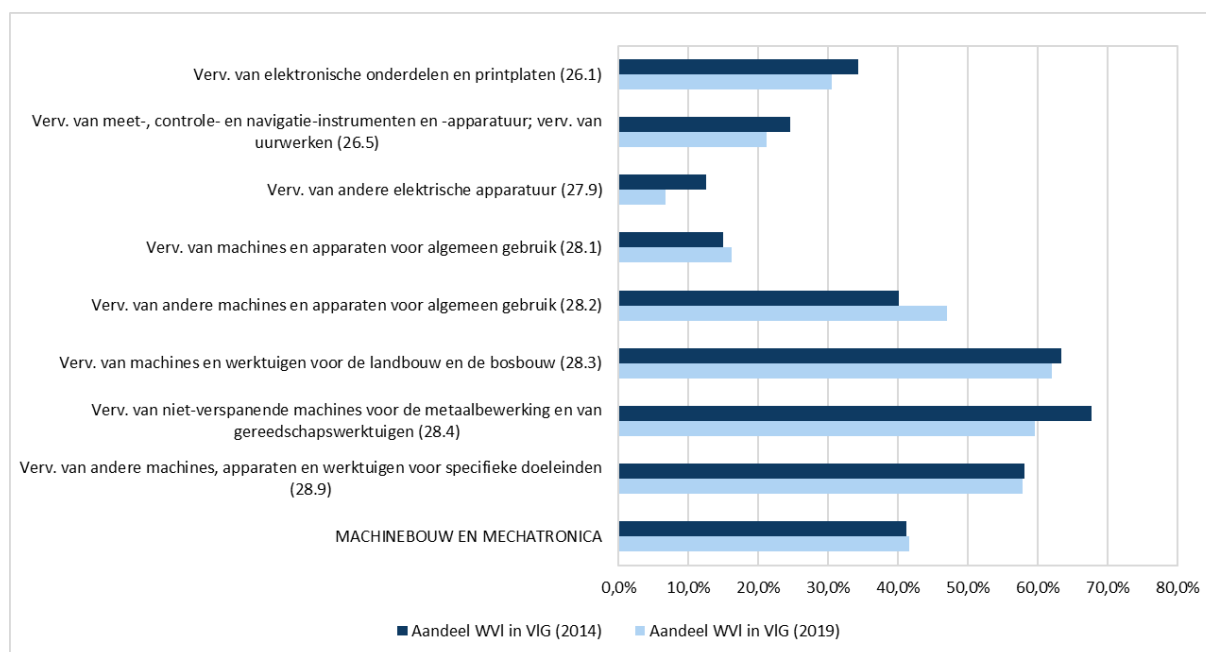

Tabel 3.2.1: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' naar subsectoren (3-digit), 31 december 2014 en 31 december 2019.

Subsectoren	West-Vlaanderen			Vlaams Gewest		
	2014	2019	2014-2019	2014	2019	2014-2019
Verv. van elektronische onderdelen en printplaten (26.1)	1.041	1.051	+1,0%	3.043	3.453	+13,5%
Verv. van meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur; verv. van uurwerken (26.5)	347	294	-15,3%	1.416	1.388	-2,0%
Vervaardiging van bestralingsapparatuur en van elektro-medische en elektrotherapeutische apparatuur (26.6)	0	0	-	36	51	+41,7%
Verv. van andere elektrische apparatuur (27.9)	15	13	-13,3%	120	193	+60,8%
Verv. van machines en apparaten voor alg. gebruik (28.1)	870	1.002	+15,2%	5.820	6.176	+6,1%
Verv. van andere machines en apparaten voor alg. gebruik (28.2)	3.294	3.744	+13,7%	8.210	7.963	-3,0%
Verv. van machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw (28.3)	3.299	3.093	-6,2%	5.212	4.995	-4,2%
Verv. van niet-verspanende machines voor de metaalbewerking en van gereedschapswerktuigen (28.4)	665	537	-19,2%	984	901	-8,4%
Verv. van andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden (28.9)	2.387	2.490	+4,3%	4.112	4.308	+4,8%
MACHINEBOUW EN MECHATRONICA	11.918	12.224	+2,6%	28.953	29.428	+1,6%

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.2.1: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' naar subsectoren (3-digit), aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen, 31 december 2014 en 31 december 2019.

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Bekijken we de evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de Fabriek op niveau van de 5-digitsubsectoren, dan springen een aantal subsectoren in het oog. De afname van het aantal loontrekkenden in de vervaardiging van niet-verspanende machines voor de metaalbewerking en van gereedschapswerktuigen is grotendeels toe te schrijven aan de subsector vervaardiging van machines voor metaalbewerking (-121 loontrekkenden of -20,5%). De daling bij de vervaardiging van meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur plus vervaardiging van uurwerken is volledig te wijten aan een afname binnen de vervaardiging van meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur (-53 loontrekkenden of -15,5%). Bij de vervaardiging van machines en apparaten voor algemeen gebruik kenden alle subsectoren een toename, de grootste procentuele stijging was er voor de vervaardiging van hydraulische apparatuur (+53 loontrekkenden of +50,5%). Binnen de vervaardiging van andere machines en apparaten voor algemeen gebruik zijn de grootste absolute toenames toe te schrijven aan de vervaardiging van machines en apparaten voor koeltechniek en klimaatregeling, voor niet-huishoudelijk gebruik (+254 loontrekkenden of +12,3%) en aan de vervaardiging van hijs-, hef- en transportwerktuigen (+158 loontrekkenden of +23,1%). Verder slonk de tewerkstelling met meer dan 200 werknemers in de subsector vervaardiging van machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw (-206 loontrekkenden of -6,2%) en kende de vervaardiging van machines voor de productie van voedings- en genotmiddelen een stevige toename (+90 loontrekkenden of +62,5%). Deze stijging doet de afnames bij de andere subsectoren binnen de vervaardiging van andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden min of meer teniet.

Tabel 3.2.2: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' naar subsectoren (5-digit), 31 december 2014 en 31 december 2019.

	West-Vlaanderen			% WVl in VLG	
	2014	2019	2014-2019	2014	2019
Verv. van elektronische onderdelen (26.110)	1.011	1.027	1,6%	33,6%	30,0%
Verv. van elektronische printplaten (26.120)	30	24	-20,0%	100,0%	100,0%
Verv. van meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur (26.510)	342	289	-15,5%	25,4%	22,1%
Verv. van uurwerken (26.520)	5	5	0,0%	7,0%	6,2%
Verv. van bestralingsapparatuur en elektromedische en elektrotherapeutische apparatuur (26.600)	0	0	-	0,0%	0,0%
Verv. van andere elektrische apparatuur (27.900)	15	13	-13,3%	12,5%	6,7%
Verv. van motoren en turbines, excl. motoren voor luchtvaartuigen, motorvoertuigen en bromfietsen (28.110)	42	55	31,0%	9,7%	11,0%
Verv. van hydraulische apparatuur (28.120)	105	158	50,5%	26,2%	39,4%
Verv. van andere pompen en compressoren (28.130)	3	4	33,3%	0,1%	0,1%
Verv. van andere kranen en dergelijke artikelen (28.140)	0	20	-	0,0%	30,8%
Verv. van tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen (28.150)	720	765	6,3%	36,1%	36,6%
Verv. van ovens en branders (28.210)	1	1	0,0%	0,5%	0,6%
Verv. van hijs-, hef- en transportwerktuigen (28.220)	683	841	23,1%	32,4%	37,1%
Verv. van kantoormachines en -uitrusting (excl. computers en randapparatuur) (28.230)	0	3	-	0,0%	2,5%
Verv. van elektrisch handgereedschap (28.240)	0	0	-	0,0%	0,0%
Verv. van machines en apparaten voor koeltechniek en klimaatregeling, voor niet-huishoudelijk gebruik (28.250)	2.061	2.315	12,3%	53,3%	59,9%
Verv. van verpakkingsmachines (28.291)	93	166	78,5%	19,0%	28,3%
Verv. van weegtoestellen (28.292)	96	111	15,6%	100,0%	99,1%
Verv. van toestellen voor spuiten van vloeistoffen of poeder (28.293)	0	0	-	0,0%	0,0%
Verv. van verkoopautomaten (28.294)	0	0	-	0,0%	0,0%
Verv. van filtreertoestellen (28.295)	174	118	-32,2%	26,8%	68,2%
Verv. van hogedrukreinigers, zandstraalapparaten en dergelijk reinigingsmateriaal (28.296)	0	3	-	0,0%	3,4%
Verv. van andere machines en apparaten voor algemeen gebruik, n.e.g. (28.299)	186	186	0,0%	59,2%	56,4%
Verv. van machines en werktuigen voor de land- en bosbouw (28.300)	3.299	3.093	-6,2%	63,3%	61,9%
Verv. van machines voor de metaalbewerking (28.410)	591	470	-20,5%	65,0%	56,4%
Verv. van andere gereedschapswerktuigen (28.490)	74	67	-9,5%	98,7%	98,5%
Verv. van machines voor de metallurgie (28.910)	8	0	100,0%	15,1%	0,0%
Verv. van machines voor de winning van delfstoffen en voor de bouw (28.920)	85	42	-50,6%	31,0%	24,9%
Verv. van machines voor de prod. van voedings- en genotmiddelen (28.930)	144	234	62,5%	16,3%	21,2%
Verv. van machines voor de prod. van textiel, kleding en leer (28.940)	1.770	1.712	-3,3%	93,8%	92,7%
Verv. van machines voor de prod. van papier en karton (28.950)	0	0	-	0,0%	-
Verv. van machines voor de kunststof- en rubberindustrie (28.960)	27	20	-25,9%	32,1%	25,3%
Verv. van andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden, n.e.g. (28.990)	353	482	36,5%	38,0%	45,3%
MACHINEBOUW EN MECHATRONICA	11.918	12.224	2,6%	41,7%	41,3%

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Binnen de metaalsector is de vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen de grootste subsector met 36,3% van alle werknemers in de sector (tabel 3.2.3). De subsectoren vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (30,3%) en vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (12,4%) volgen binnen de metaalsector op de tweede en derde plaats wat betreft aantal werknemers.

Met uitzondering van de vervaardiging van metalen in primaire vorm (-321 loontrekkenden of -9,3%) en de vervaardiging van andere transportmiddelen (-263 loontrekkenden of -30,4%) kenden alle subsectoren in de West-Vlaamse metaalsector in de periode 2014-2019 een toename van de tewerkstelling. In zowel absolute als relatieve termen was de toename het grootst bij de vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (+1.071 loontrekkenden of +13,4%).

Uit figuur 3.2.2 blijkt dat het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse cijfer bij drie subsectoren afnam in de periode 2014-2019, namelijk bij de vervaardiging van andere transportmiddelen (van 36,2% naar 33,9%), bij de vervaardiging van metalen in primaire vorm (van 19,9% naar 17,6%) en bij de vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (van 41,5% naar 41,0%). Het West-Vlaamse aandeel in de Vlaamse tewerkstelling kende bij de vervaardiging van elektrische apparatuur de grootste procentuele toename (van 10,6% naar 13,3%).

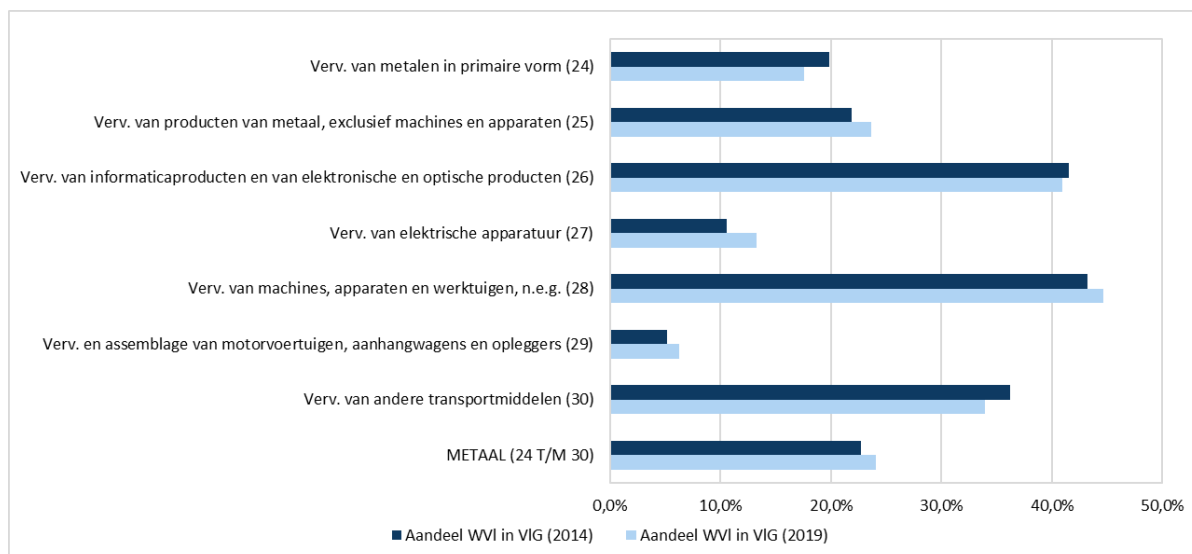
Tabel 3.2.3: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de metaalsector naar subsectoren (2-digit), 31 december 2014 en 31 december 2019.

Subsectoren	West-Vlaanderen			Vlaams Gewest		
	2014	2019	2014-2019	2014	2019	2014-2019
Verv. van metalen in primaire vorm (24)	3.464	3.143	-9,3%	17.444	17.867	+2,4%
Verv. van producten van metaal, excl. machines en apparaten (25)	7.994	9.065	+13,4%	36.585	38.313	+4,7%
Verv. van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	3.507	3.721	+6,1%	8.451	9.083	+7,5%
Verv. van elektrische apparatuur (27)	823	923	+12,2%	7.770	6.944	-10,6%
Verv. van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (28)	10.515	10.866	+3,3%	24.338	24.343	+0,0%
Verv. en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	1.514	1.621	+7,1%	29.509	25.989	-11,9%
Verv. van andere transportmiddelen (30)	866	603	-30,4%	2.394	1.779	-25,7%
METAAL (24 T/M 30)	28.683	29.942	+4,4%	126.491	124.318	-1,7%

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 3.2.2: Evolutie van de loontrekkende tewerkstelling in de metaalsector naar subsectoren (2-digit), aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen, 31 december 2014 en 31 december 2019.

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Wanneer we de specialisatiegraad en de relatieve evolutie van de tewerkstelling in een sector en de subsectoren ervan combineren, kunnen we vier groepen van sectoren onderscheiden: sterke, verbeterende, zwakke en achterblijvende sectoren. We beschouwen hier de relatieve evolutie in de periode 2014-2019 en de specialisatiegraad in 2019. Het resultaat is terug te vinden in de figuren 3.2.3 en 3.2.4.

De specialisatiegraad voor de subsectoren is berekend ten opzichte van de totale sector, de specialisatiegraad van de totale sector en van de industrie is berekend ten opzichte van de totale economie².

De relatieve evolutie is berekend als het verschil in evolutie in West-Vlaanderen ten opzichte van de evolutie in het Vlaamse Gewest:

$$(100 + (WVL2019/WVL2014 - VLG2019/VLG2014) * 100)$$

Een cijfer groter dan 100 betekent dat de (sub)sector in West-Vlaanderen beter is geëvolueerd dan dezelfde (sub)sector in het Vlaamse Gewest. Dit kan zowel betekenen dat de relatieve groei groter was, de relatieve krimp kleiner of dat er een groei was in West-Vlaanderen tegenover een krimp in Vlaanderen. Het omgekeerde geldt voor een cijfer kleiner dan 100.

Sterke sectoren zijn de sectoren waarin West-Vlaanderen gespecialiseerd is ten opzichte van het Vlaamse Gewest en waarvan de tewerkstelling beter evolueerde dan in Vlaanderen. We vinden deze sectoren in het kwadrant rechtsboven op de figuur. **Verbeterende** sectoren vinden we linksboven op de figuur. Het zijn sectoren waarin West-Vlaanderen niet gespecialiseerd is (in vergelijking met het Vlaamse Gewest), maar die toch een betere evolutie van de tewerkstelling kenden dan in

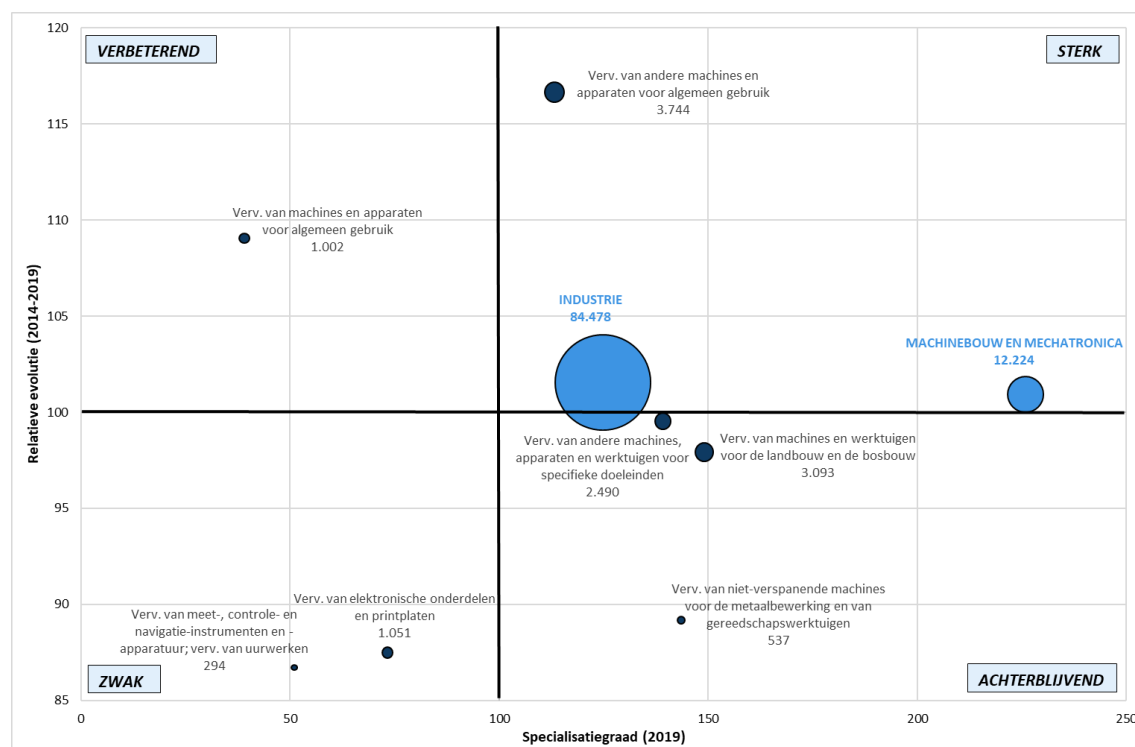
² De specialisatiegraad van de subsectoren (cfr. infra) van de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector wordt berekend ten opzichte van de totale tewerkstelling in respectievelijk de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector en niet ten opzichte van de totale economie. Indien we de specialisatiegraad voor de subsectoren zouden berekenen ten opzichte van de totale economie, zou deze voor de meeste subsectoren boven de 100% liggen.

Vlaanderen. **Zwakke** sectoren combineren een mindere goede evolutie van de tewerkstelling met een specialisatiegraad kleiner dan honderd. Ze situeren zich linksonder. Tot slot definiëren we de **achterblijvende** sectoren. Het zijn sectoren waarin de regio gespecialiseerd is, maar die een minder goede evolutie van de tewerkstelling kenden.

In figuur 3.2.3 vinden we de specialisatiegraad en de relatieve evolutie van de tewerkstelling terug voor de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica'. De grootste subsector combineert net als de Fabriek zelf en de West-Vlaamse industrie een specialisatie t.o.v. Vlaanderen met een gunstigere evolutie van de tewerkstelling en bevindt zich dus in het sterke kwadrant van de grafiek. De subsector vervaardiging van machines en apparaten voor algemeen gebruik combineert een gunstigere evolutie van de tewerkstelling met een specialisatiegraad kleiner dan 100 en bevindt zich bijgevolg in het verbeterende kwadrant.

Zes subsectoren bevinden zich in de onderste helft van het spreidingsdiagram en noteren dus een minder gunstige evolutie van de tewerkstelling dan in Vlaanderen, al of niet met een specialisatie ten opzichte van het Vlaamse Gewest. Drie subsectoren, waaronder de op één en op twee na grootste, zijn gesitueerd in het achterblijvende kwadrant; drie subsectoren, waarvan één subsector niet is opgenomen binnen de figuur, bevinden zich in het zwakke kwadrant.

Figuur 3.2.3: Specialisatiegraad (2019) en relatieve evolutie (2014-2019) in de subsectoren van de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica', West-Vlaanderen.

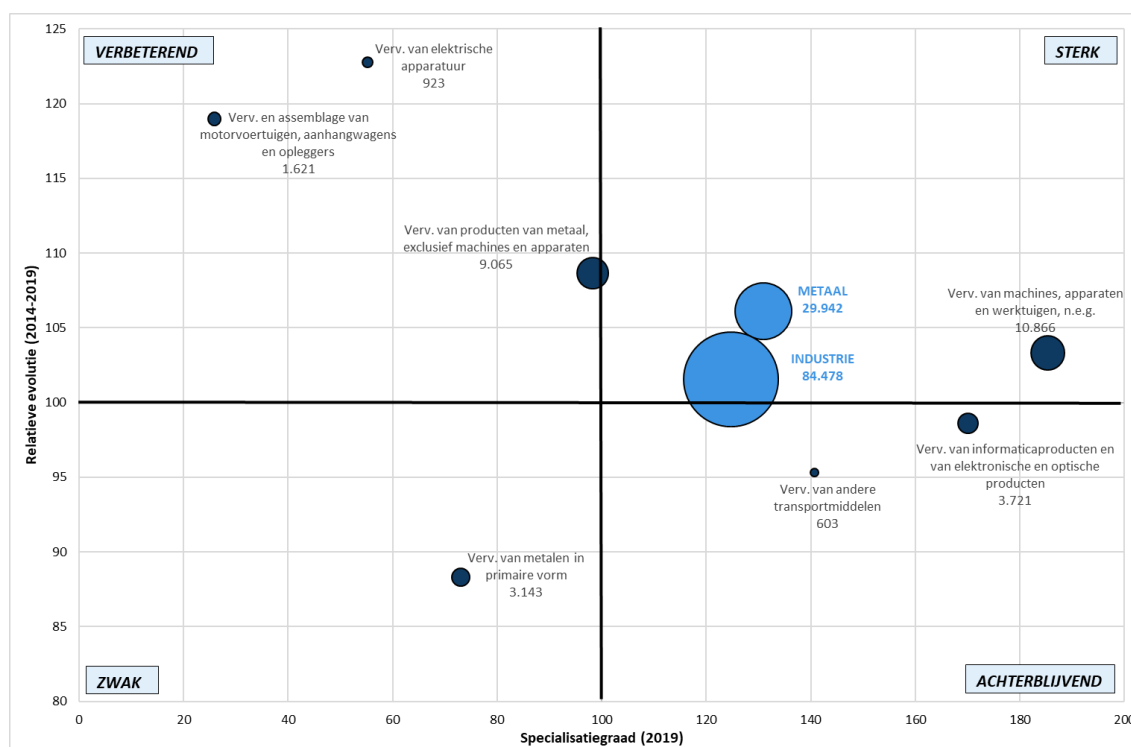

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

De specialisatiegraad en de relatieve evolutie van de tewerkstelling in de metaalsector kunnen we zien in figuur 3.2.4. De metaalsector bevindt zich net als de grootste subsector in het sterke kwadrant. Daarnaast bevinden nog drie andere subsectoren, waaronder de op één na grootste, zich in de bovenste helft van het spreidingsdiagram met dus een betere tewerkstellingsevolutie dan in Vlaanderen, maar wel met een specialisatiegraad kleiner dan 100. Drie subsectoren bevinden zich in de onderste helft van het spreidingsdiagram en hebben een minder gunstige tewerkstellingsevolutie ten opzichte van Vlaanderen. Twee van deze subsectoren hebben een specialisatie ten opzichte van Vlaanderen (achterblijvende kwadrant), één subsector heeft een specialisatiegraad kleiner dan 100 en situeert zich in het zwakke kwadrant.

Figuur 3.2.4: Specialisatiegraad (2019) en relatieve evolutie (2014-2019) in de subsectoren van de metaalsector, West-Vlaanderen.

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

3.3. Loontrekkende tewerkstelling naar grootteklasse

In West-Vlaanderen telt 83,9% van de vestigingen in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' minder dan 50 werknemers (klein), 12,7% tussen 50 en 200 werknemers (middelgroot) en 3,4% minstens 200 werknemers (groot) (tabel 3.3.1). In het Vlaamse Gewest is het aandeel van de kleine vestigingen (85,3%) iets groter en de aandelen van de middelgrote (11,7%) en grote vestigingen (3,0%) iets kleiner. Op zich lijken de verschillen tussen West-Vlaanderen en Vlaanderen hier niet zo groot.

Wanneer we echter naar de tewerkstelling volgens grootte van de vestiging kijken, zien we dat de grote vestigingen in West-Vlaanderen voor een groter aandeel van de totale tewerkstelling instaan dan in het Vlaamse Gewest (56,6% t.o.v. 49,6%). In het Vlaamse Gewest is het aandeel van de tewerkstelling in middelgrote (25,8% t.o.v. 22,9%) en kleine vestigingen (24,6% t.o.v. 20,6%) groter.

De analyse van de metaalsector is wat vestigingen betreft sterk gelijkaardig; de verschillen tussen West-Vlaanderen en Vlaanderen zijn nog kleiner dan bij de Machinebouw en Mechatronica. Kijken

we echter naar de tewerkstelling, dan zien we dat de grote vestigingen in Vlaanderen instaan voor een groter aandeel van de totale tewerkstelling dan in West-Vlaanderen (52,8% t.o.v. 45,7%). Het aandeel van de tewerkstelling in kleine (27,5% t.o.v. 24,8%) en middelgrote (26,8% t.o.v. 22,4%) vestigingen is in West-Vlaanderen groter dan in Vlaanderen.

Tabel 3.3.1: Verdeling van het aantal vestigingen en loontrekkenden in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector naar grootteklasse, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2019.

Sector		<50 tew.		50-199 tew.		≥200 tew.		Totaal
		In a.c.	In %	In a.c.	In %	In a.c.	In %	
VESTIGINGEN								
West-Vlaanderen	FvT4	172	83,9%	26	12,7%	7	3,4%	205
	Metaal	798	88,9%	80	8,9%	20	2,2%	898
Vlaams Gewest	FvT4	547	85,3%	75	11,7%	19	3,0%	641
	Metaal	2.946	88,9%	283	8,5%	86	2,6%	3.315
LOONTREKKENDEN								
West-Vlaanderen	FvT4	2.515	20,6%	2.795	22,9%	6.914	56,6%	12.224
	Metaal	8.243	27,5%	8.013	26,8%	13.686	45,7%	29.942
Vlaams Gewest	FvT4	7.240	24,6%	7.601	25,8%	14.587	49,6%	29.428
	Metaal	30.835	24,8%	27.786	22,4%	65.697	52,8%	124.318
LOONTREKKENDEN PER VESTIGING								
West-Vlaanderen	FvT4	14,6		107,5		987,7		59,6
	Metaal	10,3		100,2		684,3		33,3
Vlaams Gewest	FvT4	13,2		101,3		767,7		45,9
	Metaal	10,5		98,2		763,9		37,5

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

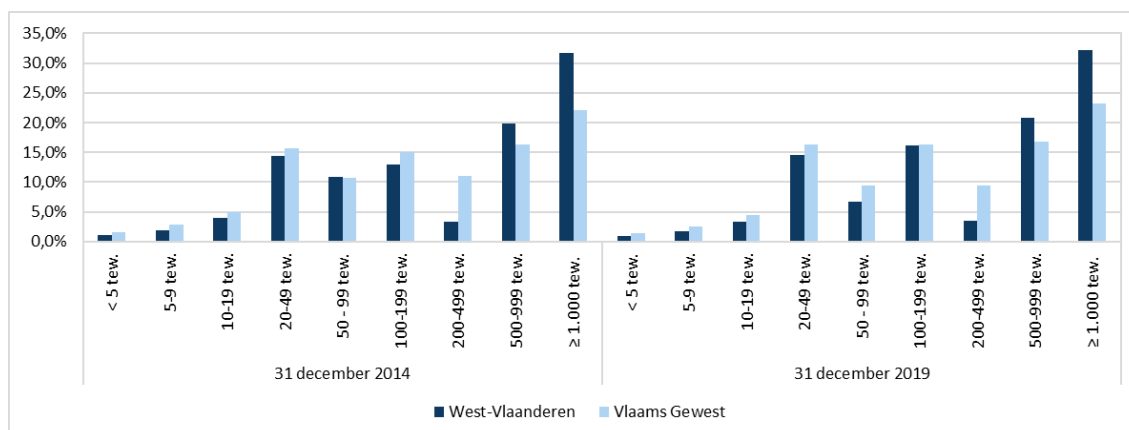
In wat volgt wordt de verdeling van de loontrekkende tewerkstelling naar grootteklasse meer in detail grafisch weergegeven voor de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector.

Bekijken we eerst de verdeling naar grootteklasse in de Fabriek in figuur 3.3.1, dan blijkt dat de tewerkstelling in Vlaanderen gelijkmatiger verspreid is over de verschillende grootteklassen dan in West-Vlaanderen. In West-Vlaanderen is de tewerkstelling in de Machinebouw en Mechatronica sterker vertegenwoordigd in grote vestigingen.

De West-Vlaamse vestigingen in de Fabriek met meer dan 1.000 werknemers zorgden in 2019 voor de grootste bijdrage tot de totale tewerkstelling in de sector (32,2%), gevolgd door de vestigingen met 500 tot 1.000 werknemers (20,8%). Ook in het Vlaamse Gewest droegen de vestigingen met meer dan 1.000 werknemers (23,3%) en de vestigingen met 500 tot 1.000 werknemers (16,9%) het meest bij tot de totale tewerkstelling in de sector. Wellicht als gevolg van een verschuiving tussen de vestigingen met 50 tot 100 werknemers naar de vestigingen met 100 tot 200 werknemers, nam het aandeel van de vestigingen met 100 tot 200 werknemers in West-Vlaanderen toe (+3,3%-punt), en was er een afname bij de vestigingen met 50 tot 100 werknemers (-4,2%-punt). In dezelfde periode zagen we in Vlaanderen eenzelfde fenomeen: het aandeel van vestigingen met 50 tot 100 werknemers kende een afname terwijl er bij de vestigingen met 100 tot 200 werknemers een toename was.

Figuur 3.3.1: Evolutie van het aandeel loontrekkenden in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' naar grootteklasse, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2014 en 31 december 2019.

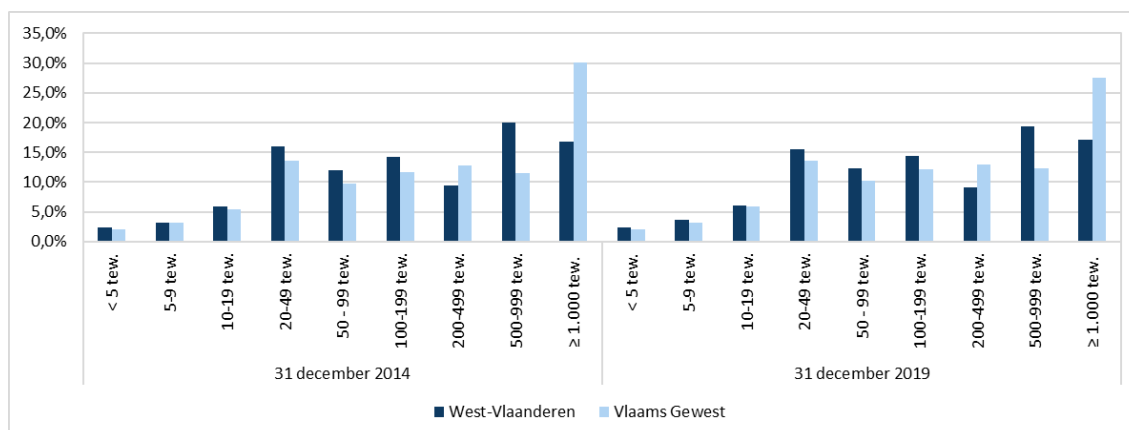

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Bekijken we de verdeling van de tewerkstelling naar grootteklasse in de metaalsector in figuur 3.3.2, dan valt op dat de tewerkstelling in West-Vlaanderen eerder gelijkmatig verdeeld is over de verschillende grootteklassen. Dit in tegenstelling tot Vlaanderen waar er een overwicht is voor de vestigingen met meer dan 1.000 werknemers.

In de West-Vlaamse metaalsector zorgden de vestigingen met 500 tot 1.000 werknemers in 2019 voor de grootste bijdrage tot de totale tewerkstelling in de sector (19,4%), gevolgd door de vestigingen met meer dan 1.000 werknemers (17,1%). In Vlaanderen stonden de vestigingen met meer dan 1.000 werknemers duidelijk op kop (27,6%), gevolgd door de vestigingen met 20 tot 50 werknemers (13,9%). Tussen 2014 en 2019 daalde het aandeel van vestigingen met 500 tot 1.000 werknemers in West-Vlaanderen licht (-0,6%-punt). In Vlaanderen verschoof in dezelfde periode een deel van de tewerkstelling in vestigingen met meer dan 1.000 werknemers naar vestigingen met 500 tot 1.000 werknemers.

Figuur 3.3.2: Evolutie van het aandeel loontrekkenden in de metaalsector naar grootteklasse, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2014 en 31 december 2019.

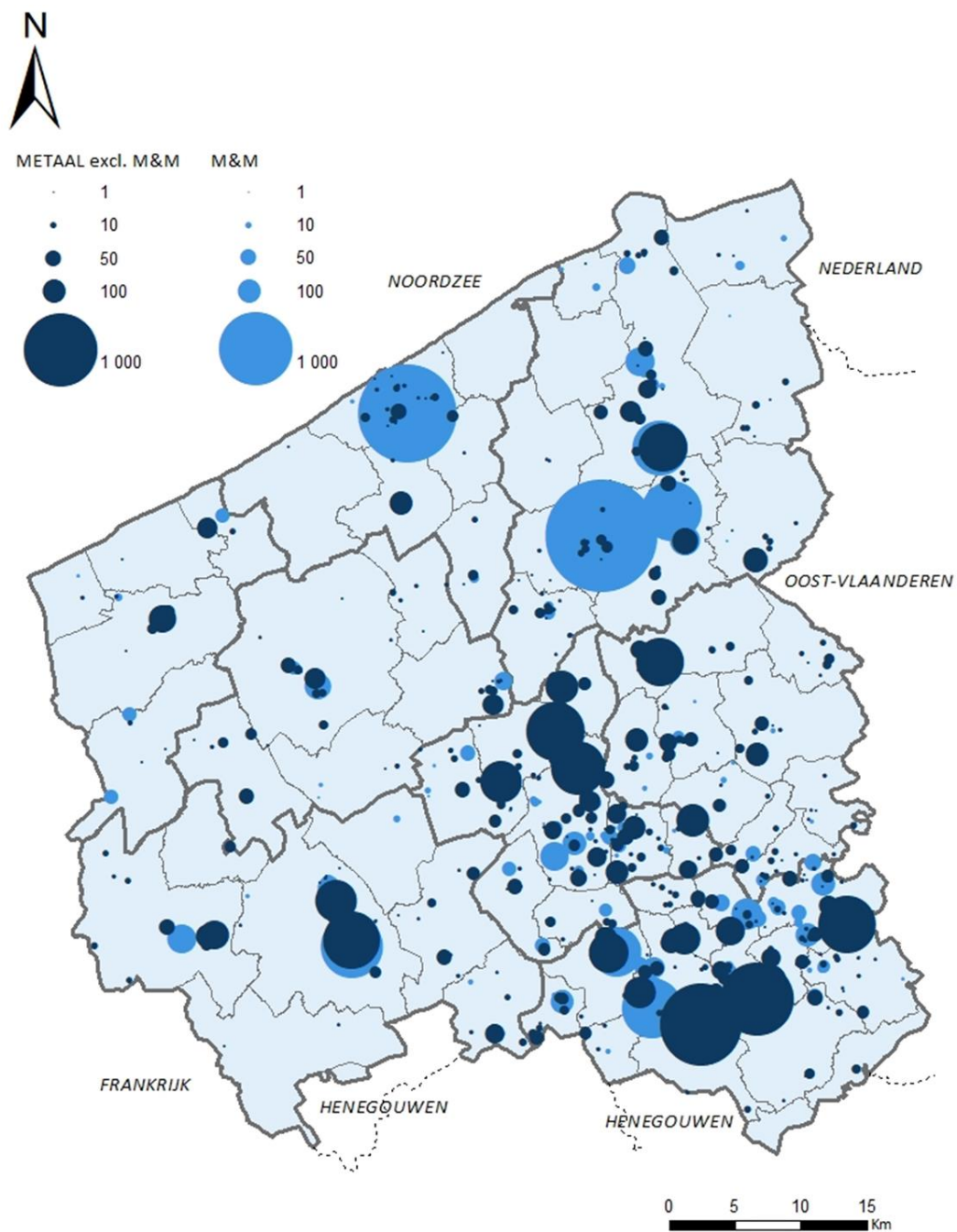
Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

3.4. Geografische spreiding van vestigingen

Kaart 3.4.1 toont dat de vestigingen in de metaalsector verspreid zijn over heel West-Vlaanderen. De grote vestigingen met meer dan 100 werknemers - 49 in totaal - concentreren zich vooral in de arrondissementen Kortrijk (18) gevolgd door Roeselare (10), Brugge (10) en Ieper (7). Bekijken we enkel de grote vestigingen in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' - 21 in totaal - dan staan Brugge en Kortrijk op kop met respectievelijk zeven en zes vestigingen. Ieper telt vier vestigingen met meer dan 100 werknemers in de Machinebouw en Mechatronica, Roeselare twee, Oostende en Diksmuide elk één (tabel 3.4.1).

Kaart 3.4.1: Geografische spreiding van de vestigingen in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector, West-Vlaanderen, 31 december 2019.

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Tabel 3.4.1: Vestigingen in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' (*) en de metaalsector met 100 of meer werknemers, West-Vlaanderen, 31 december 2019.

	Naam	Gemeente	Activiteit	Grootteklasse
1	CNH Industrial - Zedelgem	Zedelgem	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	1.000 tew. of meer
2	Daikin Europe	Oostende	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	1.000 tew. of meer
3	Barco	Kortrijk	Optische instrumenten en foto- en filmapparatuur	1.000 tew. of meer
4	Bekaert	Zwevegem	Koudtrekken van draad	500-999 tew.
5	Picanol	Ieper	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	500-999 tew.
6	Michel Van de Wiele	Kortrijk	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	500-999 tew.
7	TE Connectivity Belgium	Oostkamp	Elektronische onderdelen	500-999 tew.
8	Sadef	Hoogdele	Koudvormen of koudfelsen	500-999 tew.
9	Renson Ventilation	Waregem	Overige artikelen van metaal, n.e.g.	500-999 tew.
10	Proferro	Ieper	Gieten van ijzer	500-999 tew.
11	Dana Belgium	Brugge	Tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	500-999 tew.
12	VDL Bus Roeselare	Roeselare	Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen	500-999 tew.
13	L.V.D. COMPANY	Wevelgem	Machines voor de metaalbewerking	200-499 tew.
14	Bombardier Transportation Belgium	Brugge	Rollend materieel voor spoorwegen	200-499 tew.
15	Joris Ide site Hille	Wingene	Metalen constructiewerken	200-499 tew.
16	Esterline Belgium	Kortrijk	Optische instrumenten en foto- en filmapparatuur	200-499 tew.
17	Mol CY	Staden	Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen	200-499 tew.
18	Melexis	Ieper	Communicatieapparatuur	200-499 tew.
19	Delta Light	Wevelgem	Verlichtingsapparaten	200-499 tew.
20	Bekaert	Deerlijk	Koudtrekken van draad	200-499 tew.
21	Remi Claeys Aluminium	Lichtervelde	Aluminium	100-199 tew.
22	Bekaert	Ingelmunster	Koudtrekken van draad	100-199 tew.
23	Coopman Orona	Waregem	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	100-199 tew.
24	Pullmaflex Benelux	Wevelgem	Artikelen van draad, kettingen en veren	100-199 tew.
25	Novy	Kuurne	Elektrische huishoudapparaten	100-199 tew.
26	Konstruktiewerkhuizen Stas	Waregem	Aanhangwagens, caravans en opleggers	100-199 tew.
27	Betafence	Zwevegem	Artikelen van draad, kettingen en veren	100-199 tew.
28	Isomasters	Waregem	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	100-199 tew.
29	IG Watteeuw International	Oostkamp	Tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	100-199 tew.

30	Advionics	Oostkamp	Meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur	100-199 tew.
31	PsiControl	leper	Vervaardiging van elektronische onderdelen	100-199 tew.
32	Fomeco	Zwevegem	Verspanend bewerken van metalen	100-199 tew.
33	Engicon	Harelbeke	Andere tanks, reservoirs en bergingsmiddelen van metaal	100-199 tew.
34	Pattyn Packing Lines	Brugge	Vervaardiging van verpakkingsmachines	100-199 tew.
35	Page Electronica	Poperinge	Vervaardiging van elektronische onderdelen	100-199 tew.
36	Actum Services	Poperinge	Verspanend bewerken van metalen	100-199 tew.
37	AVR	Roeselare	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	100-199 tew.
38	BEP Europe	Brugge	Andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden	100-199 tew.
39	Hydro Extrusion Lichtervelde	Lichtervelde	Aluminium	100-199 tew.
40	Jonckheere Subcontracting	Roeselare	Verspanend bewerken van metalen	100-199 tew.
41	Vero Duco	Veurne	Overige artikelen van metaal, n.e.g.	100-199 tew.
42	Packo Inox Limited	Diksmuide	Machines voor de productie van voedings- en genotmiddelen	100-199 tew.
43	Team Industries Roeselare	Roeselare	Persen, stampen en profielwalsen van metaal; poedermetallurgie	100-199 tew.
44	BMT Aerospace International	Oostkamp	Lucht- en ruimtevaartuigen	100-199 tew.
45	Jaegerson	Beernem	Verspanend bewerken van metalen	100-199 tew.
46	SKT	leper	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	100-199 tew.
47	Trislot	Waregem	Vervaardiging van filtreertoestellen	100-199 tew.
48	Scott Automation	Deerlijk	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	100-199 tew.
49	Dewulf	Roeselare	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	100-199 tew.

(*) Vestigingen in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' in blauw gemarkeerd.

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

4. Zelfstandigen

Het aantal zelfstandigen en helpers (exclusief zelfstandigen in bijberoep) in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' is laag³. Op 31 december 2019 telde West-Vlaanderen 105 zelfstandigen en helpers in de Fabriek (tabel 4.1). In de periode 2014-2019 daalde hun aantal met 13,2% van 121 naar 105 (figuur 4.1). Het aandeel binnen het Vlaamse Gewest kende een toename van 55,3% in 2014 naar 58,7% in 2019.

Eind 2019 waren in West-Vlaanderen 420 zelfstandigen en helpers actief in de metaalsector. Hun aantal kende in de periode 2014-2019 een gelijkaardige afname (-9,9%) als in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica'. Aangezien de daling in dezelfde periode in Vlaanderen iets groter was (-10,7%), steeg het West-Vlaamse aandeel in het totale aantal zelfstandigen en helpers in de Vlaamse metaalsector van 35,0% naar 35,3%.

Tabel 4.1: Zelfstandigen naar hoedanigheid en helpers (a) in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2014 en 31 december 2019.

	Hoedanigheid	31 december 2014		31 december 2019	
		FvT4	Metaal	FvT4	Metaal
West-Vlaanderen	Z-HB	82	329	63	268
	Z-BB	3	26	2	33
	Z-ANP	31	101	36	118
	H	8	36	6	34
	Z+H	121	466	105	420
Vlaams Gewest	Z-HB	145	934	100	759
	Z-BB	6	103	4	115
	Z-ANP	63	317	69	357
	H	11	81	10	73
	Z+H	219	1.332	179	1.189
% WV in VLG	Z-HB	56,6%	35,2%	63,0%	35,3%
	Z-BB	50,0%	25,2%	50,0%	28,7%
	Z-ANP	49,2%	31,9%	52,2%	33,1%
	H	72,7%	44,4%	60,0%	46,6%
	Z+H	55,3%	35,0%	58,7%	35,3%

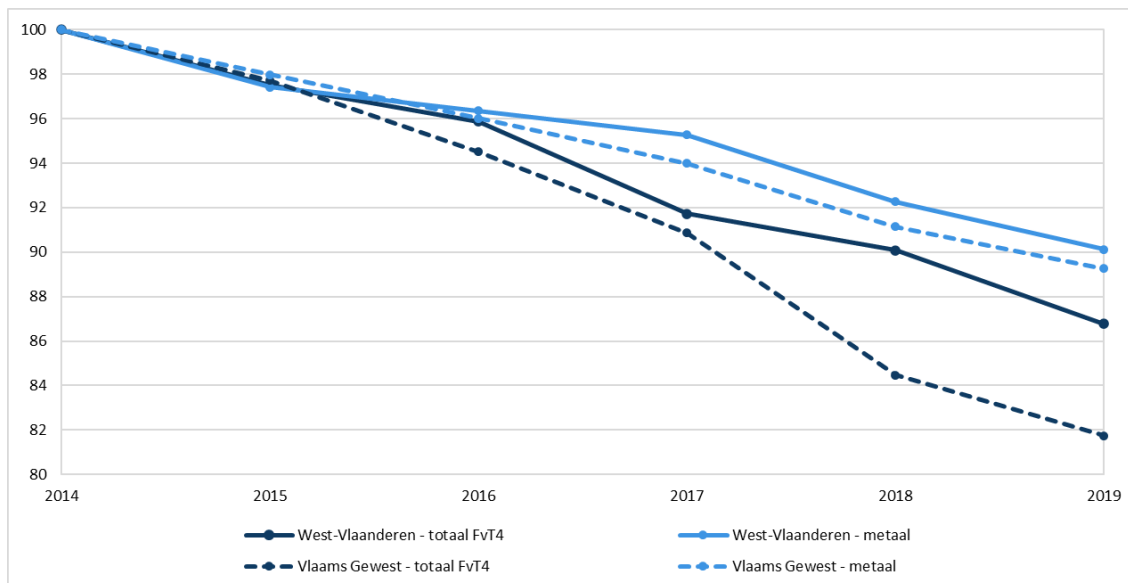
(a) Z-HB = Zelfstandigen in hoofdberoep; Z-BB = Zelfstandigen in bijberoep; Z-ANP = Zelfstandigen actief na pensioenleeftijd; H = Helpers; Z+H = Zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers.

Bron: RSVZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

³ Het aantal zelfstandigen en helpers (exclusief zelfstandigen in bijberoep) in West-Vlaanderen is in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' (105) veel lager dan in de Fabriek 'Nieuwe Materialen' (648) en de Fabriek 'Voeding en dranken' (1.522), cijfers 31 december 2019.

Figuur 4.1: Evolutie van het aantal zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2014-2019 (index 2014=100).

Bron: RSVZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

5. Bedrijven

5.1. Actieve ondernemingen

De registratie van het aantal actieve btw-plichtigen gebeurt volgens het adres van de hoofdzetel. In die zin verschilt onderstaande analyse van de analyse van de loontrekkende tewerkstelling, aangezien die gebeurde volgens plaats van tewerkstelling (vestiging⁴).

Het aantal actieve ondernemingen in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' steeg in West-Vlaanderen tussen 2014 en 2019 van 388 naar 405 (+4,4%) (tabel 5.1.1 en figuur 5.1.1). In het Vlaamse Gewest was de stijging (+0,9%) kleiner dan in West-Vlaanderen. Hierdoor steeg het aandeel van de West-Vlaamse ondernemingen van 28,0% naar 29,0%.

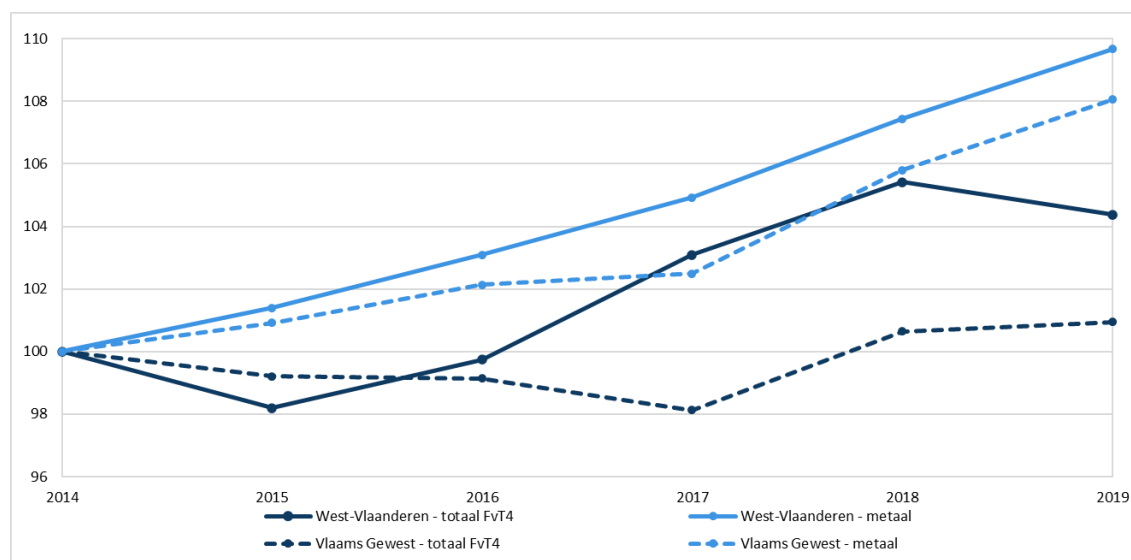
In zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen steeg het aantal actieve ondernemingen in de metaalsector. Deze toenames (respectievelijk +9,7% en +8,1%) waren groter dan bij de Fabriek.

Tabel 5.1.1: Actieve ondernemingen in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2014 en 31 december 2019.

	31 december 2014		31 december 2019	
	FvT4	Metaal	FvT4	Metaal
West-Vlaanderen	388	2.069	405	2.269
Vlaams Gewest	1.384	8.551	1.397	9.240
% WV in VLG	28,0%	24,2%	29,0%	24,6%

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 5.1.1: Evolutie van het aantal actieve ondernemingen in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2014-2019 (index 2014=100).

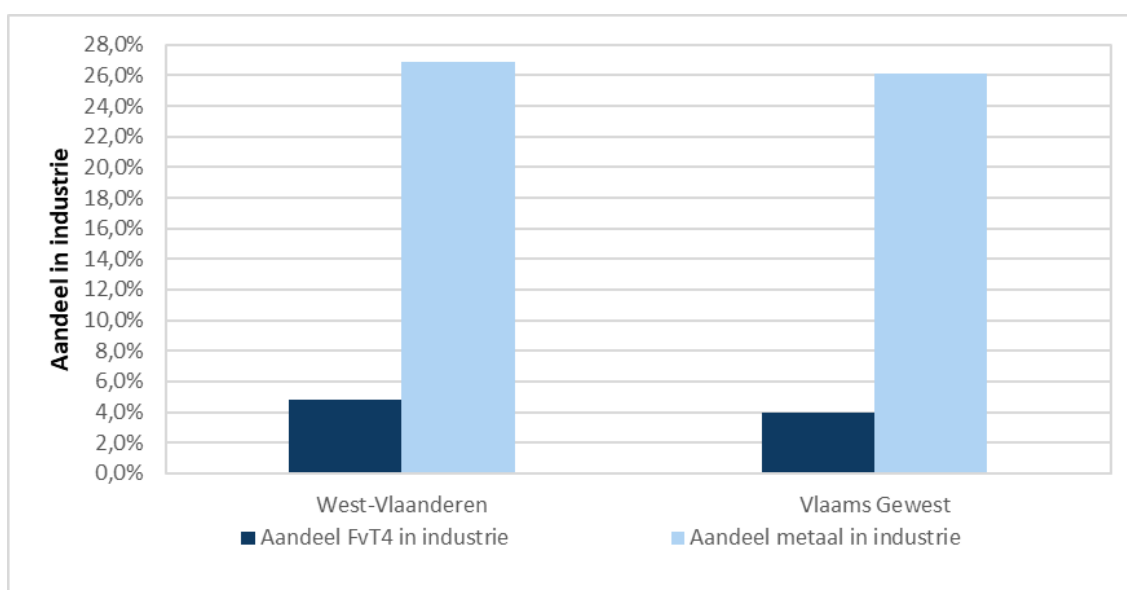
Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: POM West-Vlaanderen.

⁴ Een vestiging is elke plaats die geografisch kan worden geïdentificeerd met een adres en waar ten minste één activiteit van de onderneming wordt uitgeoefend of van waaruit de activiteit wordt uitgeoefend.

De Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' vertegenwoordigt in West-Vlaanderen 4,8% van het aantal actieve ondernemingen in de West-Vlaamse industrie (figuur 5.1.2). De West-Vlaamse actieve ondernemingen in de metaalsector vertegenwoordigen 26,9% van het aantal actieve ondernemingen in de industrie. In Vlaanderen ligt het aandeel ondernemingen uit de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' (4,0%) binnen de industrie iets lager dan in West-Vlaanderen (4,8%) net als het aandeel van de metaalsector in het aantal industriële ondernemingen (26,2% tegenover 26,9%).

Figuur 5.1.2: Aandeel van de actieve ondernemingen in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector in de industrie, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2019.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: POM West-Vlaanderen.

5.2. Starters en uittredingen

Het aantal starters⁵ wordt gedefinieerd als de som van het aantal inschrijvingen van nieuwe btw-plichtigen en het aantal wederonderwerpingen van btw-plichtige ondernemingen. Niet-btw-plichtige ondernemingen (zoals sommige handelsvennootschappen of non-profitorganisaties) worden niet opgenomen. Het aantal uittredingen wordt gedefinieerd als het aantal btw-plichtigen dat niet langer als actief wordt bestempeld omwille van stopzettingen of faillissementen.

⁵ De definiëring van starters en uittredingen is in deze statistiek wel administratief. Zo vinden we onder de starters ook ondernemingen die worden omgevormd van "natuurlijk persoon" naar "rechtspersoon". Dit zorgt ervoor dat deze ondernemingen tweemaal worden geregistreerd, namelijk als een schrapping (van de natuurlijke persoon) en een inschrijving (als rechtspersoon). In werkelijkheid gaat het echter om dezelfde onderneming, zij het dan onder een andere juridische vorm. Het is niet mogelijk om dergelijke administratieve starters uit de statistiek te filteren. De redenen waarom een onderneming de activiteiten stopzet kunnen vrij divers zijn (vrijwillige stopzetting van de activiteiten, faillissement, het ontbreken van attesten of vergunningen, een fusie tussen twee of meer ondernemingen, een administratieve wijziging, enz.).

Omwille van de kleine absolute aantallen starters en uittredingen bekijken we hier het totale aantal starters en uittreders over de periode 2014-2019 en de gemiddelde starters- en uittredingsratio⁶ in deze periode.

De startersratio in de Fabriek ligt lager dan de startersratio in de metaalsector, de startersratio in de industrie en de algemene startersratio en dit zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest (tabel 5.2.1).

De algemene startersratio lag in de periode 2014-2019 in West-Vlaanderen lager dan in het Vlaamse Gewest (8,6% tegenover 9,7%), het verschil in startersratio tussen West-Vlaanderen en Vlaanderen wat de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' betreft is gelijk (4,3% tegenover 5,4%).

Tabel 5.2.1: Aantal starters en gemiddelde startersratio in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2014-2019.

	FvT4		Metaal		Industrie		Totaal	
	Starters	Startersratio	Starters	Startersratio	Starters	Startersratio	Starters	Startersratio
West-Vlaanderen	101	4,3%	827	6,4%	3.155	6,6%	60.433	8,6%
Vlaams Gewest	444	5,4%	3.616	6,8%	15.149	7,6%	327.199	9,7%
% WV in VLG	22,7%		22,9%		20,8%		18,5%	

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Ook de uittredingsratio ligt in de Fabriek lager dan de uittredingsratio in de metaalsector, de uittredingsratio in de industrie en de algemene uittredingsratio en dit zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest (tabel 5.2.2). Het verschil tussen West-Vlaanderen (2,6%) en het Vlaamse Gewest (3,7%) binnen de Fabriek zijn van dezelfde grootteorde als bij de startersratio het geval was.

Tabel 5.2.2: Aantal uittredingen en gemiddelde uittredingsratio in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2014-2019.

	FvT4		Metaal		Industrie		Totaal	
	Uittredingen	Uittredingsratio	Uittredingen	Uittredingsratio	Uittredingen	Uittredingsratio	Uittredingen	Uittredingsratio
West-Vlaanderen	62	2,6%	536	4,1%	2.340	4,9%	39.481	5,6%
Vlaams Gewest	307	3,7%	2.520	4,8%	10.937	5,5%	208.126	6,2%
% WV in VLG	20,2%		21,3%		21,4%		19,0%	

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: POM West-Vlaanderen.

⁶ Berekend als het gemiddeld aantal starters in verhouding tot het gemiddeld aantal actieve ondernemingen. De gemiddelde uittredingsratio werd op analoge wijze berekend.

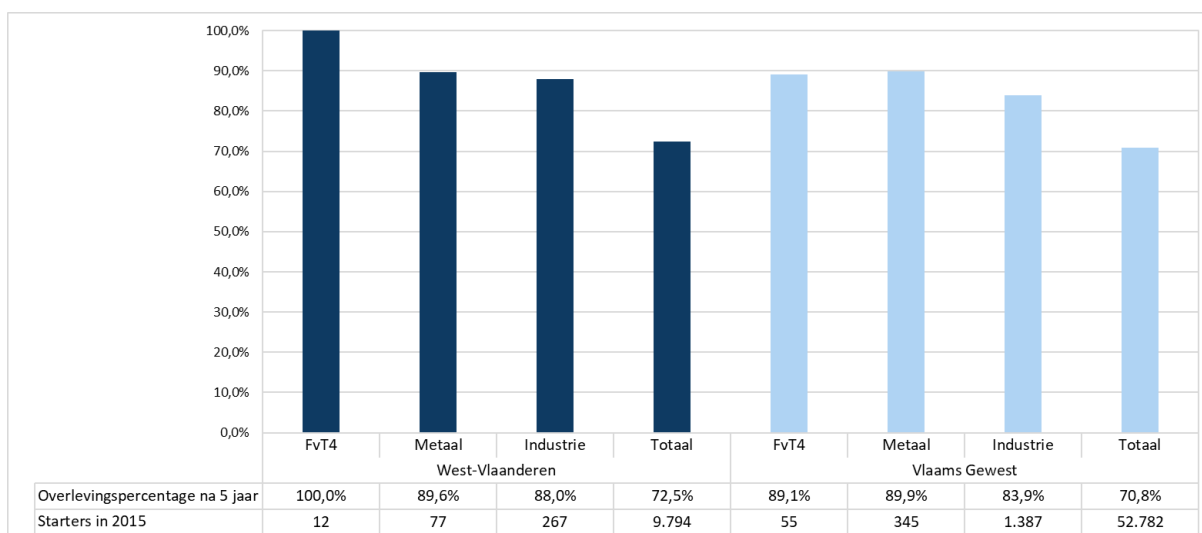

5.3. Overlevingspercentage van starters

In figuur 5.3.1 wordt het overlevingspercentage gevisualiseerd. Om het overlevingspercentage van starters te berekenen wordt gebruik gemaakt van de start- en stopzettingsdatum van ondernemingen in Lokovest, een extract van de KBO. Op basis hiervan kunnen we de exacte leeftijd van de onderneming bij stopzetting berekenen. De definiëring van starters en stopzettingen is wel administratief⁷.

De twaalf ondernemingen opgestart in 2015 in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' te West-Vlaanderen bleken na vijf jaar nog allemaal actief te zijn. In het Vlaamse Gewest waren zes van de 55 in 2015 gestarte ondernemingen vijf jaar later niet meer actief. Dit resulteert in overlevingspercentages in de Fabriek van 100% in West-Vlaanderen en 89,1% in het Vlaamse Gewest. Deze percentages zijn hoog in vergelijking met de overlevingspercentages in de industrie en bijzonder hoog in vergelijking met de totale economie. Het overlevingspercentage in de metaalsector ligt in Vlaanderen (89,9%) net iets hoger dan in West-Vlaanderen (89,6%). Bovendien is in Vlaanderen het percentage hoger dan het overlevingspercentage in de fabriek, terwijl in West-Vlaanderen het overlevingspercentage van de fabriek groter is dan deze van de metaalsector.

Figuur 5.3.1: Overlevingspercentage in 2020 na vijf jaar van ondernemingen gestart in 2015, de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest.

Bron: Lokovest (15/6/2021), Verwerking: POM West-Vlaanderen.

⁷ Cfr. Voetnoot 5.

6. Toegevoegde waarde

De toegevoegde waarde is het bedrag dat de productiefactoren aan de waarde van de verbruikte goederen en diensten toevoegen en is gelijk aan het verschil tussen de waarde van de geproduceerde goederen en diensten en de waarde van de in het productieproces verbruikte goederen en diensten. Anders gezegd kan de bruto toegevoegde waarde ook beschouwd worden als de som van de vergoedingen voor de primaire productiefactoren die zijn ingeschakeld in het productieproces (lonen, wedden, kapitaalinkomen, winst ...).

De toegevoegde waarde statistieken van de Nationale Bank van België (NBB) kunnen niet opgesplitst worden naar subsector. Daarom analyseren we hier de sectoren 'vervaardiging van informaticaproducten en elektronische en optische producten (Nace-Bel 26)' en 'vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen (Nace-Bel 28)'. De Nace-Belcode 26 is ruimer dan wat wordt meegenomen in de afbakening van de machinebouw en mechatronica; Nace-Belcode 27.9 is de enige code binnen de sector 27 en wordt daarom niet meegenomen.

Deze cijfers worden geregistreerd naar maatschappelijke zetel. Hierdoor wordt een belangrijk deel van de in West-Vlaanderen gerealiseerde toegevoegde waarde niet in West-Vlaanderen geregistreerd. Omgekeerd zal voor West-Vlaanderen ook toegevoegde waarde worden meegenomen die in niet- West-Vlaamse vestigingen werd gerealiseerd. Het feit dat West-Vlaanderen relatief meer kmo's telt dan gemiddeld in het Vlaamse Gewest speelt ook een rol.

Rekening houdend met de hierboven beschreven opmerkingen omtrent de afbakening van de sector blijkt de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' in West-Vlaanderen in 2019 zo'n 1,5 miljard euro toegevoegde waarde te genereren (tabel 6.1). Dit is ruim één derde van de Vlaamse toegevoegde waarde in de Fabriek (35,4%). Het aandeel van West-Vlaanderen nam tussen 2014 en 2019 wel af. De toegevoegde waarde in de Fabriek steeg in West-Vlaanderen (+13,4%) immers minder sterk dan in Vlaanderen (+17,3%) (figuur 6.1). Met een toegevoegde waarde van meer dan 2,9 miljard euro realiseerde West-Vlaanderen 24,3% van het Vlaamse totaal in de metaalsector. In zowel West-Vlaanderen (+11,1%) als Vlaanderen (+5,0%) kende de toegevoegde waarde in de metaalsector in de periode 2014-2019 een toename; hierdoor steeg het aandeel van West-Vlaanderen in het Vlaamse cijfer (23,0% in 2014; 24,3% in 2019).

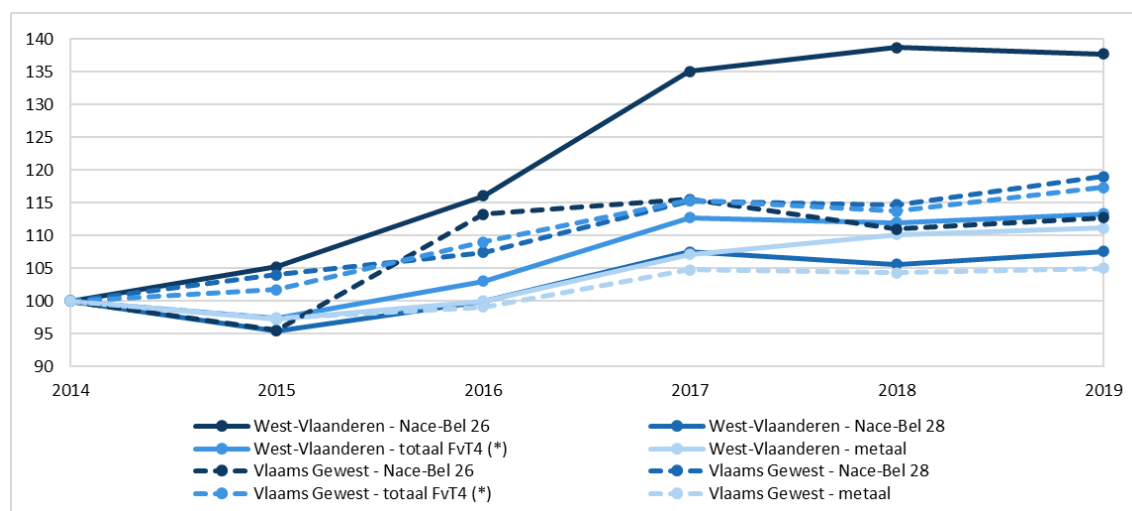
Tabel 6.1: Toegevoegde waarde (miljoen euro) tegen lopende prijzen de sectoren 'vervaardiging van informaticaproducten en elektronische en optische producten (Nace-Bel 26)' en 'vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen (Nace-Bel 28)', West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2014 en 2019.

	2014			2019				
	Verv. van informaticaproducten en elektronische en optische producten (26)	Verv. van machines, apparaten en werktuigen (28)	FVT4 (*)	Metaal	Verv. van informaticaproducten en elektronische en optische producten (26)	Verv. van machines, apparaten en werktuigen (28)	FVT4 (*)	Metaal
West-Vlaanderen	257	1.088	1.346	2.658	355	1.171	1.526	2.953
Vlaams Gewest	982	2.695	3.676	11.574	1.107	3.207	4.313	12.157
% WV in VLG	26,2%	40,4%	36,6%	23,0%	32,0%	36,5%	35,4%	24,3%

(*) Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' = Nace-Bel 26 + 28.

Bron: NBB, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Figuur 6.1: Evolutie van de toegevoegde waarde in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' (*) en de metaalsector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2014-2019 (index 2014=100).

(*) Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' = Nace-Bel 26 + 28.

Bron: NBB, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

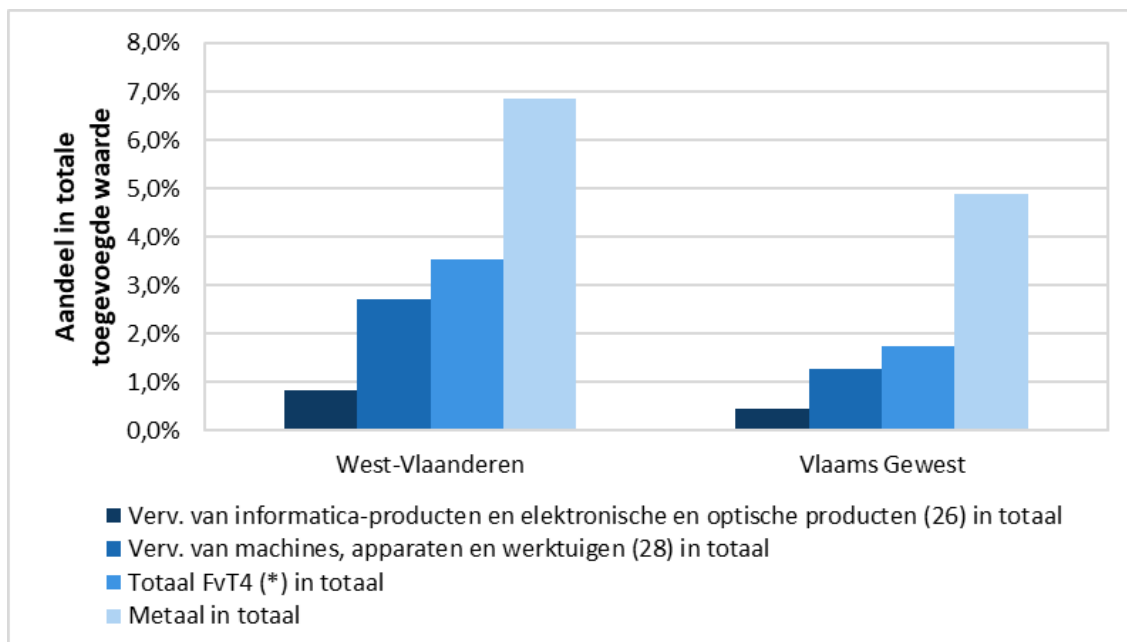
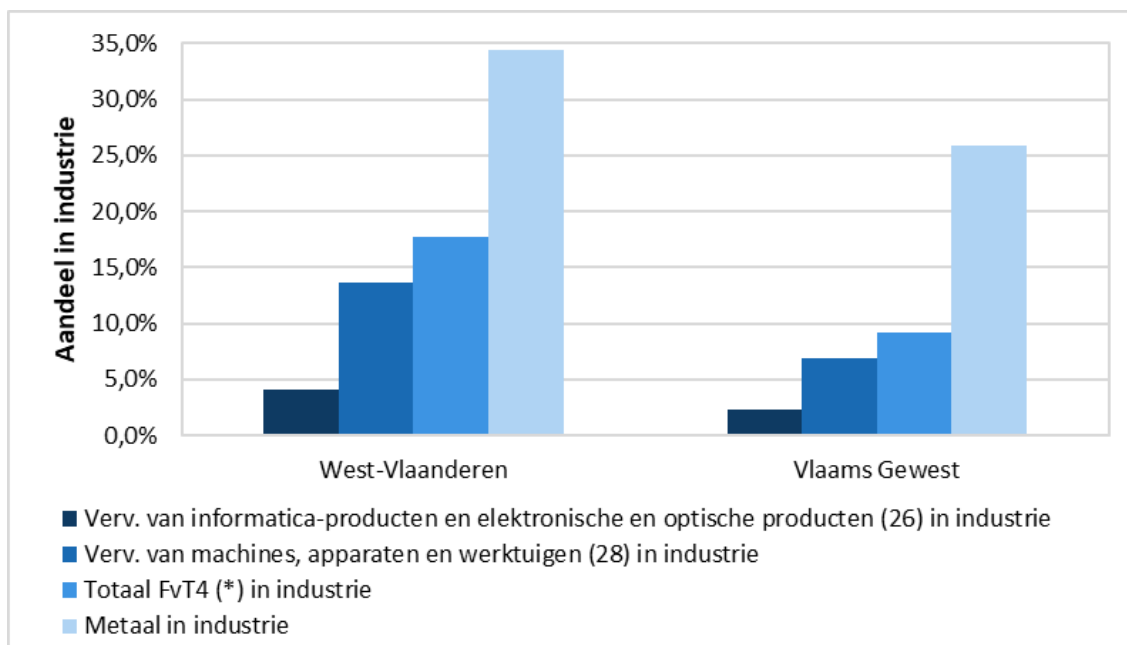
Figuur 6.2 geeft het verschil weer tussen West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest wat de bijdrage van de Fabriek tot de globale gecreëerde toegevoegde waarde of de toegevoegde waarde gecreëerd door de industrie in de regio's betreft.

In West-Vlaanderen zorgt de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' voor 17,8% van de industriële toegevoegde waarde en 3,5% van de totale toegevoegde waarde. In het Vlaamse Gewest zijn die aandelen een stuk kleiner, namelijk 9,2% en 1,7%. Ook het aandeel van de West-Vlaamse

metaalsector in de industriële toegevoegde waarde (34,4%) en de totale toegevoegde waarde (6,8%) is groter dan in Vlaanderen (respectievelijk 25,9% en 4,9%), maar het verschil is minder groot dan bij de Fabriek.

Figuur 6.2: Aandeel van de toegevoegde waarde in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' (*) en de metaalsector in de industrie en de totale tewerkstelling, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2019.

(*) Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' = Nace-Bel 26 + 28.

Bron: NBB, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

7. Samenvattende tabellen

Tabel 7.1: Samenvattende tabel voor de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica', West-Vlaanderen en Vlaams Gewest.

Indicator	Datum	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest	% WVL in VLG
<i>LOONTREKKENDE TEWERKSTELLING</i>				
Aantal loontrekkenden, waarvan:	31/12/2019	12.224	29.428	41,5%
- vestiging < 50 tew.	31/12/2019	2.515	7.240	34,7%
- vestiging 50 à 199 tew.	31/12/2019	2.795	7.601	36,8%
- vestiging ≥ 200 tew.	31/12/2019	6.914	14.587	47,4%
Evolutie loontrekkenden	2014-2019	2,6%	1,6%	
Aandeel loontrekkenden machinebouw en mechatronica in industrie	31/12/2019	14,5%	8,0%	
Specialisatiegraad t.o.v. Vlaams Gewest	31/12/2019	225,8	100,0	
Aantal vestigingen, waarvan:	31/12/2019	205	641	32,0%
- vestiging < 50 tew.	31/12/2019	172	547	31,4%
- vestiging 50 à 199 tew.	31/12/2019	26	75	34,7%
- vestiging ≥ 200 tew.	31/12/2019	7	19	36,8%
Aantal loontrekkenden per vestiging	31/12/2019	59,6	45,9	
Top 3 subsectoren o.b.v. loontrekkenden:				
1. Verv. van andere machines en apparaten voor algemeen gebruik (28.2)	31/12/2019	3.744	7.963	47,0%
2. Verv. van machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw (28.3)	31/12/2019	3.093	4.995	61,9%
3. Verv. van andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden (28.9)	31/12/2019	2.490	4.308	57,8%
<i>ZELFSTANDIGEN</i>				
Aantal zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers	31/12/2019	105	179	58,7%
Evolutie zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers	2014-2019	-13,2%	-18,3%	
<i>BEDRIJVEN</i>				
Aantal actieve ondernemingen	2019	405	1.397	29,0%
Evolutie aantal actieve ondernemingen	2014-2019	4,4%	0,9%	
Aandeel actieve ondernemingen FvT4 in industrie	2019	4,8%	4,0%	
Aantal starters	2014-2019	101	444	22,7%
Gemiddelde startersratio	2014-2019	4,3%	5,4%	
Aantal stopzettingen en faillissementen	2014-2019	62	307	20,2%
Gemiddelde uittredingsratio	2014-2019	2,6%	3,7%	
Overlevingspercentage na vijf jaar van starters in 2015	2020	100,0%	89,1%	

TOEGEVOEGDE WAARDE

Toegevoegde waarde (x1.000.000 euro) in FvT4 (Nace-Bel 26 + 28)	2019	1.526	4.313	35,4%
Evolutie toegevoegde waarde in FvT4 (Nace-Bel 26 + 28)	2014-2019	+13,4%	+17,3%	
Aandeel toegevoegde waarde in FvT4 (Nace-Bel 26 + 28) in industrie	2019	17,8%	9,2%	

Bron: RSZ, RSVZ, FOD Economie (ADSEI), NBB, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Tabel 7.2: Samenvattende tabel voor de metaalsector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest.

Indicator	Datum	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest	% WVl in VLG
<i>LOONTREKKENDE TEWERKSTELLING</i>				
Aantal loontrekkenden, waarvan:	31/12/2019	29.942	124.318	24,1%
- vestiging < 50 tew.	31/12/2019	8.243	30.835	26,7%
- vestiging 50 à 199 tew.	31/12/2019	8.013	27.786	28,8%
- vestiging ≥ 200 tew.	31/12/2019	13.686	65.697	20,8%
Evolutie loontrekkenden	2014-2019	+4,4%	-1,7%	
Aandeel loontrekkenden metaal in industrie	31/12/2019	35,4%	33,8%	
Specialisatiegraad t.o.v. Vlaams Gewest	31/12/2019	130,9	100,0	
Aantal vestigingen, waarvan:	31/12/2019	898	3.315	27,1%
- vestiging < 50 tew.	31/12/2019	798	2.946	27,1%
- vestiging 50 à 199 tew.	31/12/2019	80	283	28,3%
- vestiging ≥ 200 tew.	31/12/2019	20	86	23,3%
Aantal loontrekkenden per vestiging	31/12/2019	33,3	37,5	
Top 3 subsectoren o.b.v. loontrekkenden:				
1. Verv. van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (28)	31/12/2019	10.866	24.343	44,6%
2. Verv. van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (25)	31/12/2019	9.065	38.313	23,7%
3. Verv. van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	31/12/2019	3.721	9.083	41,0%
<i>ZELFSTANDIGEN</i>				
Aantal zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers	31/12/2019	420	1.189	35,3%
Evolutie zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers	2014-2019	-9,9%	-10,7%	
<i>BEDRIJVEN</i>				
Aantal actieve ondernemingen	2019	2.269	9.240	24,6%
Evolutie aantal actieve ondernemingen	2014-2019	+9,7%	+8,1%	
Aandeel actieve ondernemingen metaal in industrie	2019	26,9%	26,2%	
Aantal starters	2014-2019	827	3.616	22,9%
Gemiddelde startersratio	2014-2019	6,4%	6,8%	
Aantal stopzettingen en faillissementen	2014-2019	536	2.520	21,3%
Gemiddelde uittredingsratio	2014-2019	4,1%	4,8%	
Overlevingspercentage na vijf jaar van starters in 2015	2020	89,6%	89,9%	

TOEGEVOEGDE WAARDE

Toegevoegde waarde (x1.000.000 euro) in metaal	2019	2.953	12.157	24,3%
Evolutie toegevoegde waarde in metaal	2014-2019	+11,1%	+5,0%	
Aandeel toegevoegde waarde in metaal in industrie	2019	34,4%	25,9%	

Bron: RSZ, RSVZ, FOD Economie (ADSEI), NBB, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

8. Besluit

In juli 2012 maakte de POM West-Vlaanderen een verkennende analyse van de omvang van de West-Vlaamse mechatronicasector en situeerde ze deze sector binnen Vlaanderen. Omdat vele actoren de metaalsector, en in het bijzonder de mechatronicasector misten als Fabriek voor de Toekomst, werd deze sector in kaart gebracht. Later werd 'Machinebouw en Mechatronica' toch als een afzonderlijke Fabriek voor de Toekomst beschouwd.

Om deze sector af te bakenen werden volgende activiteiten weerhouden: vervaardiging van elektronische onderdelen en printplaten (Nace-Bel 26.1), vervaardiging van meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur (Nace-Bel 26.5), vervaardiging van bestralingsapparatuur en van elektromedische en elektrotherapeutische apparatuur (Nace-Bel 26.6), vervaardiging van andere elektrische apparatuur (Nace-Bel 27.9) en vervaardiging van machines, apparaten werktuigen (Nace-Bel 28). Omdat de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' integraal deel uitmaakt van de metaalsector (Nace-Bel 24 t/m 30) namen we deze sector ook systematisch mee in de analyse.

Eind 2019 telde West-Vlaanderen 12.224 **loontrekkenden** in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica'. De Fabriek vertegenwoordigt hiermee 40,8% van de tewerkstelling in de metaalsector. In Vlaanderen ligt het aandeel van machinebouw en mechatronica in de metaalsector een stuk lager (23,7%). Het West-Vlaamse aandeel binnen Vlaanderen bedraagt 41,5% voor de Fabriek en 24,1% voor de metaalsector.

In de periode 2014-2019 steeg het aantal loontrekkenden in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en dit in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen. In de Fabriek was de toename in West-Vlaanderen (+2,6%) iets groter dan in Vlaanderen (+1,6%); in de metaalsector steeg de tewerkstelling in West-Vlaanderen (+4,4%) en daalde de tewerkstelling in Vlaanderen (-1,7%).

De sterke aanwezigheid van de machinebouw en mechatronicasector in het West-Vlaamse economische weefsel blijkt ook uit het aandeel loontrekkenden in de industrie (14,5%) en de totale economie (2,8%). Deze percentages liggen duidelijk hoger dan in Vlaanderen (respectievelijk 8,0% en 1,2%). Ook in de metaalsector is het West-Vlaamse aandeel in de industrie (35,4%) en de totale economie (6,8%) groter dan in Vlaanderen (respectievelijk 33,8% en 5,2%), maar de verschillen zijn veel kleiner in vergelijking met de Fabriek.

Het grote belang van West-Vlaanderen ten opzichte van Vlaanderen in de Fabriek blijkt ook uit de hoge specialisatiegraad (225,8). Ook in de metaalsector heeft West-Vlaanderen een specialisatie (130,9). Zowel de metaalsector als de machinebouw en mechatronica combineert haar specialisatie met een betere tewerkstellingsevolutie in de periode 2014-2019 in vergelijking met Vlaanderen. Bijgevolg behoren de Fabriek en de metaalsector tot de sterke sectoren.

Grote **vestigingen** met meer dan 200 werknemers in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' zorgen in West-Vlaanderen voor een groter aandeel van de totale tewerkstelling dan in Vlaanderen (56,6% ten opzichte van 49,6%). In de metaalsector zien we het omgekeerde en staan de grote vestigingen in Vlaanderen in voor een groter aandeel in de totale tewerkstelling dan in West-Vlaanderen (52,8% ten opzichte van 45,7%).

De vestigingen in de metaalsector zijn verspreid over heel West-Vlaanderen, maar de grote vestigingen **concentreren** zich vooral in de arrondissementen Kortrijk en Roeselare. Bekijken we de grote vestigingen in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica', dan staan de arrondissementen Brugge en Kortrijk op kop.

Op 31 december 2019 telde West-Vlaanderen slechts 105 **zelfstandigen en helpers** (exclusief zelfstandigen in bijberoep) in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica'; dit is 58,7% van het Vlaams totaal. De 420 zelfstandigen en helpers in de metaalsector in West-Vlaanderen vertegenwoordigden 35,3% van het Vlaamse cijfer.

In de periode 2014-2019 daalde het aantal zelfstandigen en helpers in de machinebouw en mechatronica en de metaalsector in West-Vlaanderen met respectievelijk 13,2% en 9,9%. Het Vlaamse Gewest kende in dezelfde periode nog sterkere afnames: -18,3% in de Fabriek en -10,7% in de metaalsector.

Het aantal **actieve ondernemingen** in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' steeg in West-Vlaanderen tussen 2014 en 2019 van 388 naar 405 (+4,4%). In het Vlaamse Gewest was de toename kleiner (+0,9%) waardoor het West-Vlaamse aandeel steeg van 28,0% naar 29,0%. In de metaalsector was de toename in West-Vlaanderen (+9,7%) in dezelfde periode iets groter dan in Vlaanderen (+8,1%) waardoor het West-Vlaamse aandeel licht steeg van 24,2% naar 24,6%.

De sterke aanwezigheid van de machinebouw en mechatronica in het West-Vlaamse economische weefsel komt, in tegenstelling tot wat we zagen bij de loontrekkende tewerkstelling, niet volledig tot uiting in het aandeel actieve ondernemingen in de industrie. Met 4,8% ligt het aandeel actieve ondernemingen in de industrie in West-Vlaanderen iets hoger dan in Vlaanderen (4,0%). Het aandeel van de metaalsector in het aantal industriële ondernemingen is in West-Vlaanderen (26,9%) nagenoeg even groot als in Vlaanderen (26,2%).

In de periode 2014-2019 telde West-Vlaanderen 101 **starters** in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica'; dit is 22,7% van het Vlaamse totaal, wat eerder laag is in vergelijking met andere indicatoren. Drukken we het aantal starters uit ten opzichte van het aantal actieve ondernemingen dan leidt dit tot een startersratio van 4,3% in West-Vlaanderen en 5,4% in Vlaanderen. In de metaalsector liggen de startersratio's in zowel West-Vlaanderen (6,4%) als Vlaanderen (6,8%) hoger dan in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica', maar ook deze ratio's liggen lager dan die voor de industrie en de totale economie.

Tussen 2014 en 2019 telde West-Vlaanderen 62 **uittredingen** in de Fabriek, wat 20,2% is van het Vlaamse totaal. Uitgedrukt ten opzichte van het aantal actieve ondernemingen leidt dit tot een uittredingsratio van 2,6% in West-Vlaanderen en 3,7% in Vlaanderen. In de metaalsector liggen de uittredingsratio's in zowel West-Vlaanderen (4,1%) als Vlaanderen (4,8%) hoger dan in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica', maar lager dan die voor de industrie en de totale economie. In zowel de Fabriek als de metaalsector is de startersratio in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen groter dan de uittredingsratio.

De **overlevingspercentages** na vijf jaar van ondernemingen gestart in 2015 liggen voor de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' (100% in West-Vlaanderen en 89,1% in Vlaanderen) duidelijk hoger dan in de industrie, en aanzienlijk hoger dan deze van de totale economie. De percentages binnen de metaalsector liggen in lijn van de Vlaamse cijfers voor de Fabriek, namelijk 89,6% in West-Vlaanderen en 89,9% in Vlaanderen.

Tot slot stelden we vast dat de ondernemingen in de Fabriek met zetel in West-Vlaanderen zo'n 1,5 miljard euro **toegevoegde waarde** genereerden in 2019. De toename van de toegevoegde waarde in de periode 2014-2019 was in West-Vlaanderen (+13,4%) kleiner in vergelijking met Vlaanderen (+17,3%), waardoor het West-Vlaamse aandeel daalde van 36,6% naar 35,4%. Met een toegevoegde waarde van meer dan 2,9 miljard euro realiseerde West-Vlaanderen 24,3% van het Vlaamse totaal in

de metaalsector. In zowel West-Vlaanderen (+11,1%) als Vlaanderen (+5,0%) kende de toegevoegde waarde in de metaalsector tussen 2014 en 2019 een toename.

Het aandeel van de toegevoegde waarde van de Fabriek in de industrie is duidelijk groter in West-Vlaanderen (17,8%) dan in Vlaanderen (9,2%). Het lage aandeel inzake actieve ondernemingen in de industrie (cfr. infra) staat dus niet gelijk met een laag aandeel inzake toegevoegde waarde. Ook het aandeel van de West-Vlaamse metaalsector in de industriële toegevoegde waarde (34,4%) is groter dan in Vlaanderen (25,9%), maar het verschil is minder groot dan bij de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica'.

9. Bijlagentabellen

Tabel 9.1: Overzicht subsectoren in de Machinebouw en Mechatronica.

- 26.1 VERVAARDIGING VAN ELEKTRONISCHE ONDERDELEN EN PRINTPLATEN**
- 26.11 Vervaardiging van elektronische onderdelen
26.110 Vervaardiging van elektronische onderdelen
- 26.12 Vervaardiging van elektronische printplaten
26.120 Vervaardiging van elektronische printplaten
- 26.5 VERVAARDIGING VAN MEET-, CONTROLE- EN NAVIGATIE-INSTRUMENTEN EN -APPARATUUR;
VERVAARDIGING VAN UURWERKEN**
- 26.51 Vervaardiging van meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur
26.510 Vervaardiging van meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur
- 26.52 Vervaardiging van uurwerken
26.520 Vervaardiging van uurwerken
- 26.6 VERVAARDIGING VAN BESTRALINGSAPPARATUUR EN VAN ELEKTROMEDISCHE EN
ELEKTROTHERAPEUTISCHE APPARATUUR**
- 26.60 Vervaardiging van bestralingsapparatuur en van elektromedische en elektrotherapeutische
apparatuur
26.600 Vervaardiging van bestralingsapparatuur en van elektromedische en
elektrotherapeutische apparatuur
- 27.9 VERVAARDIGING VAN ANDERE ELEKTRISCHE APPARATUUR**
- 27.90 Vervaardiging van andere elektrische apparatuur
27.900 Vervaardiging van andere elektrische apparatuur
- 28 VERVAARDIGING VAN MACHINES, APPARATEN EN WERKTUIGEN, N.E.G.**
- 28.1 Vervaardiging van machines en apparaten voor algemeen gebruik
- 28.11 Vervaardiging van motoren en turbines, exclusief motoren voor luchtvaartuigen,
motorvoertuigen en bromfietsen
28.110 Vervaardiging van motoren en turbines, exclusief motoren voor
luchtvaartuigen, motorvoertuigen en bromfietsen
- 28.12 Vervaardiging van hydraulische apparatuur
28.120 Vervaardiging van hydraulische apparatuur
- 28.13 Vervaardiging van andere pompen en compressoren
28.130 Vervaardiging van andere pompen en compressoren
- 28.14 Vervaardiging van andere kranen en dergelijke artikelen
28.140 Vervaardiging van andere kranen en dergelijke artikelen
- 28.15 Vervaardiging van tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen
28.150 Vervaardiging van tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen
- 28.2 Vervaardiging van andere machines en apparaten voor algemeen gebruik
- 28.21 Vervaardiging van ovens en branders
28.210 Vervaardiging van ovens en branders
- 28.22 Vervaardiging van hijs-, hef- en transportwerktuigen
28.220 Vervaardiging van hijs-, hef- en transportwerktuigen kunststof
- 28.23 Vervaardiging van kantoormachines en -uitrusting (exclusief computers en
randapparatuur)
28.230 Vervaardiging van kantoormachines en -uitrusting (exclusief computers
en randapparatuur)
- 28.24 Vervaardiging van elektrisch handgereedschap
28.240 Vervaardiging van elektrisch handgereedschap

- 28.25 Vervaardiging van machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling, voor niet-huishoudelijk gebruik
 - 28.250 Vervaardiging van machines en apparaten voor de koeltechniek en de klimaatregeling, voor niet-huishoudelijk gebruik
- 28.29 Vervaardiging van andere machines en apparaten voor algemeen gebruik, n.e.g.
 - 28.291 Vervaardiging van verpakkingsmachines
 - 28.292 Vervaardiging van weegtoestellen
 - 28.293 Vervaardiging van toestellen voor het spuiten van vloeistoffen of poeder
 - 28.294 Vervaardiging van verkoopautomaten
 - 28.295 Vervaardiging van filtreertoestellen
 - 28.296 Vervaardiging van hogedrukreinigers, zandstraalapparaten en dergelijk reinigingsmateriaal
 - 28.299 Vervaardiging van andere machines en apparaten voor algemeen gebruik, n.e.g.
- 28.3 Vervaardiging van machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw
 - 28.30 Vervaardiging van machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw
 - 28.300 Vervaardiging van machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw
- 28.4 Vervaardiging van niet-verspanende machines voor de metaalbewerking en van gereedschapswerktuigen
 - 28.41 Vervaardiging van machines voor de metaalbewerking
 - 28.410 Vervaardiging van machines voor de metaalbewerking
 - 28.49 Vervaardiging van andere gereedschapswerktuigen
 - 28.490 Vervaardiging van andere gereedschapswerktuigen
- 28.9 Vervaardiging van andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden
 - 28.91 Vervaardiging van machines voor de metallurgie
 - 28.910 Vervaardiging van machines voor de metallurgie
 - 28.92 Vervaardiging van machines voor de winning van delfstoffen en voor de bouw
 - 28.920 Vervaardiging van machines voor de winning van delfstoffen en voor de bouw
 - 28.93 Vervaardiging van machines voor de productie van voedings- en genotmiddelen
 - 28.930 Vervaardiging van machines voor de productie van voedings- en genotmiddelen
 - 28.94 Vervaardiging van machines voor de productie van textiel, kleding en leer
 - 28.940 Vervaardiging van machines voor de productie van textiel, kleding en leer
 - 28.95 Vervaardiging van machines voor de productie van papier en karton
 - 28.950 Vervaardiging van machines voor de productie van papier en karton
 - 28.96 Vervaardiging van machines voor de kunststof- en rubberindustrie
 - 28.960 Vervaardiging van machines voor de kunststof- en rubberindustrie
 - 28.99 Vervaardiging van andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden, n.e.g.
 - 28.990 Vervaardiging van andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden, n.e.g.

Bron: Nace-Bel 2008, Economische activiteitennomenclatuur, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Tabel 9.2: Situering van de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' en de metaalsector op basis van de loontrekkende tewerkstelling, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2014 en 31 december 2019.

Indicator	West-Vlaanderen			Vlaams Gewest			% WVl in VLG	
	31/12/2014	31/12/2019	2014-2019	31/12/2017	31/12/2019	2014-2019	31/12/2014	31/12/2019
FvT4	11.918	12.224	2,6%	28.953	29.428	1,6%	41,2%	41,5%
Metaal	28.683	29.942	4,4%	126.491	124.318	-1,7%	22,7%	24,1%
Industrie	81.831	84.478	3,2%	361.972	368.069	1,7%	22,6%	23,0%
Totaal	409.321	438.131	7,0%	2.202.641	2.382.023	8,1%	18,6%	18,4%
Aandeel FvT4 in industrie	14,6%	14,5%		8,0%	8,0%			
Aandeel metaal in industrie	35,1%	35,4%		34,9%	33,8%			
Aandeel FvT4 in totaal	2,9%	2,8%		1,3%	1,2%			
Aandeel metaal in totaal	7,0%	6,8%		5,7%	5,2%			
Specialisatiegraad FvT4 t.o.v. Vl. Gewest	221,5	225,8		100,0	100,0			
Specialisatiegraad metaal t.o.v. Vl. Gewest	122,0	130,9		100,0	100,0			

Bron: RSZ, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

Tabel 9.3: Top 100 van vestigingen in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' op basis van loontrekkende tewerkstelling, West-Vlaanderen, 31 december 2019.

	Naam	Gemeente	Activiteit	Grootteklasse tew.	Grootteklasse TW (mln euro)
1	CNH Industrial - Zedelgem	Zedelgem	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	≥1.000 tew.	100,0 - 199,9
2	Daikin Europe	Oostende	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	≥1.000 tew.	200,0 - 299,9
3	Picanol	Ieper	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	500-999 tew.	50,0 - 99,9
4	Michel Van de Wiele	Kortrijk	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	500-999 tew.	10,0 - 19,9
5	TE Connectivity Belgium	Oostkamp	Elektronische onderdelen	500-999 tew.	50,0 - 99,9
6	Dana Belgium	Brugge	Tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	500-999 tew.	50,0 - 99,9
7	L.V.D. Company	Wevelgem	Machines voor de metaalbewerking	200-500 tew.	20,0 - 49,9
8	Coopman Orona	Waregem	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	100-199 tew.	10,0 - 19,9
9	Isomasters	Waregem	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	100-199 tew.	5,0 - 9,9
10	IG Watteeuw International	Oostkamp	Tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	100-199 tew.	10,0 - 19,9
11	Advionics	Oostkamp	Meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur	100-199 tew.	10,0 - 19,9
12	PsiControl	Ieper	Elektronische onderdelen	100-199 tew.	10,0 - 19,9
13	Pattyn Packing Lines	Brugge	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	100-199 tew.	10,0 - 19,9
14	Page Electronica	Poperinge	Elektronische onderdelen	100-199 tew.	10,0 - 19,9
15	AVR	Roeselare	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	100-199 tew.	10,0 - 19,9
16	BEP Europe	Brugge	Andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden	100-199 tew.	10,0 - 19,9
17	Packo Inox Limited	Diksmuide	Machines voor de productie van voedings- en genotmiddelen	100-199 tew.	n.b.
18	SKT	Ieper	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	100-199 tew.	5,0 - 9,9
19	Trislot	Waregem	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	100-199 tew.	5,0 - 9,9
20	Dewulf	Roeselare	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	100-199 tew.	5,0 - 9,9
21	Scott Automation	Deerlijk	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	100-199 tew.	10,0 - 19,9
22	Fullwood Packo	Zedelgem	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	50-99 tew.	5,0 - 9,9
23	Connect Group	Ieper	Meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur	50-99 tew.	5,0 - 9,9
24	Valvan Baling Systems	Menen	Hydraulische apparatuur	50-99 tew.	5,0 - 9,9
25	Werkhuizen Lapauw	Kortrijk	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	50-99 tew.	n.b.
26	Deprez Construct	Kortemark	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	50-99 tew.	5,0 - 9,9
27	Xeikon Prepress	Ieper	Andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden	50-99 tew.	5,0 - 9,9
28	Otis	Oostkamp	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	50-99 tew.	5,0 - 9,9
29	Depoortere	Waregem	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	50-99 tew.	5,0 - 9,9
30	Van Der Vlist	Brugge	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	50-99 tew.	<5,0
31	Typhoon Industriële Ventilatie	Waregem	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	50-99 tew.	<5,0
32	Delvano	Harelbeke	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	50-99 tew.	<5,0

33	Lysair	Wielsbeke	Andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden	50-99 tew.	5,0 - 9,9
34	Werkhuizen Deswarte	Izegem	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	<5,0
35	Cofely Axima Refrigeration	Wevelgem	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	20-49 tew.	<5,0
36	Cluma Engineering	Roeselare	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	5,0 - 9,9
37	Matthys	Waregem	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	20-49 tew.	<5,0
38	Constructie Bruynooghe	Staden	Machines voor de productie van voedings- en genotmiddelen	20-49 tew.	n.b.
39	Demeyer Construct	Menen	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	20-49 tew.	<5,0
40	Robland	Brugge	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	20-49 tew.	<5,0
41	Vapo Hydraulics	Moorslede	Tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	20-49 tew.	<5,0
42	Eliet	Zwevegem	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	20-49 tew.	<5,0
43	Alumac Construct	Kortrijk	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	<5,0
44	Hafibo	Waregem	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	20-49 tew.	<5,0
45	Delaere Engineering	Deerlijk	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	20-49 tew.	<5,0
46	Cretes	Wevelgem	Andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden	20-49 tew.	<5,0
47	Vandaele Konstruktie	Oostrozebeke	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	20-49 tew.	<5,0
48	Ypes	Ieper	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	20-49 tew.	<5,0
49	Stavelse Metaalbouw	Alveringem	Andere gereedschapswerktuigen	20-49 tew.	<5,0
50	Dezeure	Veurne	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	20-49 tew.	<5,0
51	Verbrugge	Ieper	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	20-49 tew.	<5,0
52	Handsaeme-Machinery	Izegem	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	20-49 tew.	<5,0
53	C.E.S	Kortrijk	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	20-49 tew.	<5,0
54	Sisa	Zedelgem	Hydraulische apparatuur	20-49 tew.	<5,0
55	Motus Handling	Roeselare	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	<5,0
56	GB Boucherie	Izegem	Andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden,	20-49 tew.	<5,0
57	Constructie Werkhuizen Demaitere	Moorslede	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	20-49 tew.	<5,0
58	Marelec Food Technologies	Nieuwpoort	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	20-49 tew.	<5,0
59	Motogroup	Brugge	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	<5,0
60	Constructiewerkhuizen Deman	Ledegem	Machines voor de winning van delfstoffen en voor de bouw	20-49 tew.	<5,0
61	Atelier Dumon	Brugge	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	<5,0
62	Vameco	Diksmuide	Motoren en turbines, exclusief motoren voor luchtvaartuigen, motorvoertuigen en bromfietsen	20-49 tew.	<5,0
63	Raf Fieuw Koeltechnieken Onder	Roeselare	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	20-49 tew.	<5,0
64	Belmeko	Oostkamp	Andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden	20-49 tew.	<5,0
65	Bascules Robbe	Torhout	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	20-49 tew.	<5,0
66	Limotec	Anzegem	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	20-49 tew.	<5,0
67	DKR Refrigerations	Harelbeke	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	20-49 tew.	<5,0
68	Rentec	Pittem	Andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden	20-49 tew.	<5,0

69	Devos Agri	Wingene	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	20-49 tew.	<5,0
70	RDL Engineering	Izegem	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	<5,0
71	Werkhuizen Lavy	Brugge	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	20-49 tew.	<5,0
72	Desmet Machinebouw Engineering	Wielsbeke	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	20-49 tew.	<5,0
73	Motiv	Waregem	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	20-49 tew.	n.b.
74	Fraxinus	Roeselare	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	20-49 tew.	<5,0
75	Ninix Technologies	Brugge	Elektronische onderdelen	20-49 tew.	<5,0
76	Union	Waregem	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	20-49 tew.	<5,0
77	Agro Belts	Kuurne	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	<5,0
78	SKT Service	Ieper	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	20-49 tew.	<5,0
79	Saleenco Industries	Wingene	Machines voor de productie van voedings- en genotmiddelen	20-49 tew.	<5,0
80	Spica	Kortrijk	Elektronische onderdelen	20-49 tew.	<5,0
81	Maes Jonker	Izegem	Andere gereedschapswerktuigen	20-49 tew.	<5,0
82	Laco Machinery	Kuurne	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	20-49 tew.	<5,0
83	Spießens	Tielt	Andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden	20-49 tew.	<5,0
84	Motus Handling	Menen	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	<5,0
85	Spinnekop	Ieper	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	<5,0
86	Rumaro	Ieper	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	<5,0
87	Altachem	Harelbeke	Andere kranen en dergelijke artikelen	20-49 tew.	5,0 - 9,9
88	Assemblics	Harelbeke	Elektronische printplaten	10-19 tew.	<5,0
89	Herbo Liften	Knokke-Heist	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	10-19 tew.	<5,0
90	Digimatic	Ieper	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	10-19 tew.	<5,0
91	Silobouw Decock P.	Torhout	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	10-19 tew.	<5,0
92	Verhoest Marc	Roeselare	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	10-19 tew.	<5,0
93	Beyne	Ichtegem	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	10-19 tew.	<5,0
94	MGC	Waregem	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	10-19 tew.	<5,0
95	Clasal	Zedelgem	Hydraulische apparatuur	10-19 tew.	<5,0
96	Amotec	Deerlijk	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	10-19 tew.	<5,0
97	Schramme Industries	Roeselare	Tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	10-19 tew.	<5,0
98	Magnax	Kortrijk	Motoren en turbines, exclusief motoren voor luchtvaartuigen, motorvoertuigen en bromfietsen	10-19 tew.	n.b.
99	Dekomte Benelux	Oostende	Meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur	10-19 tew.	<5,0
100	Arcomet Service	Beernem	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	10-19 tew.	<5,0

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

OPMERKING: Toegevoegde waarde berekend voor de vestigingen op basis van het aandeel van de vestiging in de totale tewerkstelling van de zetel.

Tabel 9.4: Top 100 van vestigingen in de Fabriek 'Machinebouw en Mechatronica' op basis van toegevoegde waarde, West-Vlaanderen, 31 december 2019.

	Naam	Gemeente	Activiteit	Grootteklasse tew.	Grootteklasse TW (mln euro)
1	Daikin Europe	Oostende	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	≥1.000 tew.	200,0 - 299,9
2	CNH Industrial - Zedelgem	Zedelgem	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	≥1.000 tew.	100,0 - 199,9
3	TE Connectivity Belgium	Oostkamp	Elektronische onderdelen	500-999 tew.	50,0 - 99,9
4	Dana Belgium	Brugge	Tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	500-999 tew.	50,0 - 99,9
5	Picanol	Ieper	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	500-999 tew.	50,0 - 99,9
6	L.V.D. Company	Wevelgem	Machines voor de metaalbewerking	200-500 tew.	20,0 - 49,9
7	Pattyn Packing Lines	Brugge	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	100-199 tew.	10,0 - 19,9
8	BEP Europe	Brugge	Andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden	100-199 tew.	10,0 - 19,9
9	Advionics	Oostkamp	Meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur	100-199 tew.	10,0 - 19,9
10	Coopman Orona	Waregem	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	100-199 tew.	10,0 - 19,9
11	IG Watteeuw International	Oostkamp	Tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	100-199 tew.	10,0 - 19,9
12	AVR	Roeselare	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	100-199 tew.	10,0 - 19,9
13	Michel Van de Wiele	Kortrijk	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	500-999 tew.	10,0 - 19,9
14	PsiControl	Ieper	Elektronische onderdelen	100-199 tew.	10,0 - 19,9
15	Scott Automation	Deerlijk	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	100-199 tew.	10,0 - 19,9
16	Page Electronica	Poperinge	Elektronische onderdelen	100-199 tew.	10,0 - 19,9
17	SKT	Ieper	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	100-199 tew.	5,0 - 9,9
18	Depoortere	Waregem	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	50-99 tew.	5,0 - 9,9
19	Trislot	Waregem	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	100-199 tew.	5,0 - 9,9
20	Cluma Engineering	Roeselare	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	5,0 - 9,9
21	Dewulf	Roeselare	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	100-199 tew.	5,0 - 9,9
22	Isomasters	Waregem	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	100-199 tew.	5,0 - 9,9
23	Connect Group	Ieper	Meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur	50-99 tew.	5,0 - 9,9
24	Deprez Construct	Kortemark	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	50-99 tew.	5,0 - 9,9
25	Valvan Baling Systems	Menen	Hydraulische apparatuur	50-99 tew.	5,0 - 9,9
26	Fullwood Packo	Zedelgem	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	50-99 tew.	5,0 - 9,9
27	Altachem	Harelbeke	Andere kranen en dergelijke artikelen	20-49 tew.	5,0 - 9,9
28	Xeikon Prepress	Ieper	Andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden	50-99 tew.	5,0 - 9,9
29	Otis	Oostkamp	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	50-99 tew.	5,0 - 9,9
30	Lysair	Wielsbeke	Andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden	50-99 tew.	5,0 - 9,9
31	Fraxinus	Roeselare	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	20-49 tew.	<5,0
32	Verbrugge	Ieper	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	20-49 tew.	<5,0

33	Matthys	Waregem	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	20-49 tew.	<5,0
34	Laco Machinery	Kuurne	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	20-49 tew.	<5,0
35	Cretes	Wevelgem	Andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden	20-49 tew.	<5,0
36	Motus Handling	Roeselare	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	<5,0
37	Typhoon Industriële Ventilatie	Waregem	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	50-99 tew.	<5,0
38	Eliet	Zwevegem	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	20-49 tew.	<5,0
39	Rentec	Pittem	Andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden	20-49 tew.	<5,0
40	GB Boucherie	Izegem	Andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden	20-49 tew.	<5,0
41	Delaere Engineering	Deerlijk	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	20-49 tew.	<5,0
42	Sisa	Zedelgem	Hydraulische apparatuur	20-49 tew.	<5,0
43	Alumac Construct	Kortrijk	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	<5,0
44	Demeyer Construct	Menen	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	20-49 tew.	<5,0
45	Cofely Axima Refrigeration	Wevelgem	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	20-49 tew.	<5,0
46	Van Der Vlist	Brugge	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	50-99 tew.	<5,0
47	Constructiewerkhuizen Deman	Ledegem	Machines voor de winning van delfstoffen en voor de bouw	20-49 tew.	<5,0
48	C.E.S	Kortrijk	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	20-49 tew.	<5,0
49	Maes Jonker	Izegem	Andere gereedschapswerktuigen	20-49 tew.	<5,0
50	Werkhuizen Deswarte	Izegem	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	<5,0
51	Atelier Dumon	Brugge	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	<5,0
52	Marelec Food Technologies	Nieuwpoort	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	20-49 tew.	<5,0
53	Handsaeme-Machinery	Izegem	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	20-49 tew.	<5,0
54	Robland	Brugge	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	20-49 tew.	<5,0
55	Vapo Hydraulics	Moorslede	Tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	20-49 tew.	<5,0
56	Limotec	Anzegem	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	20-49 tew.	<5,0
57	SKT Service	Ieper	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	20-49 tew.	<5,0
58	Hafibo	Waregem	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	20-49 tew.	<5,0
59	Stavelse Metaalbouw	Alveringem	Andere gereedschapswerktuigen	20-49 tew.	<5,0
60	Raf Fieuw Koeltechnieken Onder	Roeselare	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	20-49 tew.	<5,0
61	Clasal	Zedelgem	Hydraulische apparatuur	10-19 tew.	<5,0
62	Constructie Werkhuizen Demaitere	Moorslede	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	20-49 tew.	<5,0
63	Delvano	Harelbeke	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	50-99 tew.	<5,0
64	Vandaele Konstruktie	Oostrozebeke	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	20-49 tew.	<5,0
65	Topsumma	Gistel	Kantoormachines en -uitrusting	1-9 tew.	<5,0
66	Ninix Technologies	Brugge	Elektronische onderdelen	20-49 tew.	<5,0
67	Ypes	Ieper	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	20-49 tew.	<5,0
68	Belmeko	Oostkamp	Andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden	20-49 tew.	<5,0
69	Digimotec	Ieper	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	10-19 tew.	<5,0

70	Dezeure	Veurne	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	20-49 tew.	<5,0
71	Motus Handling	Menen	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	<5,0
72	Vameco	Diksmuide	Motoren en turbines, exclusief motoren voor luchtvaartuigen, motorvoertuigen en bromfietsen	20-49 tew.	<5,0
73	Motogroup	Brugge	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	<5,0
74	Bascules Robbe	Torhout	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	20-49 tew.	<5,0
75	DKR Refrigerations	Harelbeke	Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling	20-49 tew.	<5,0
76	RDL Engineering	Izegem	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	<5,0
77	Devos Agri	Wingene	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	20-49 tew.	<5,0
78	DD Automation	Roeselare	Andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden	10-19 tew.	<5,0
79	Digimatic	Ieper	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	10-19 tew.	<5,0
80	Assemblics	Harelbeke	Elektronische printplaten	10-19 tew.	<5,0
81	Viscon	Roeselare	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	10-19 tew.	<5,0
82	Desmet Machinebouw Engineering	Wielsbeke	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	20-49 tew.	<5,0
83	Arcomet Service	Beernem	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	10-19 tew.	<5,0
84	Rumaro	Ieper	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	<5,0
85	Spiessens	Tielt	Andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden	20-49 tew.	<5,0
86	Dekomte Benelux	Oostende	Meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur	10-19 tew.	<5,0
87	MGC	Waregem	Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	10-19 tew.	<5,0
88	Herbo Liften	Knokke-Heist	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	10-19 tew.	<5,0
89	Spinnekop	Ieper	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	<5,0
90	Agro Belts	Kuurne	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	20-49 tew.	<5,0
91	Saleenco Industries	Wingene	Machines voor de productie van voedings- en genotmiddelen	20-49 tew.	<5,0
92	Arisco	Anzegem	Andere elektrische apparatuur	10-19 tew.	<5,0
93	Werkhuizen Lavy	Brugge	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	20-49 tew.	<5,0
94	Inotec	Houthulst	Hijs-, hef- en transportwerktuigen	1-9 tew.	<5,0
95	Schramme Industries	Roeselare	Tandwielen, lagers en andere drijfwerkelementen	10-19 tew.	<5,0
96	Constructiewerkhuizen Vanhauwaert	Kuurne	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	1-9 tew.	<5,0
97	Amotec	Deerlijk	Andere machines en apparaten voor algemeen gebruik	10-19 tew.	<5,0
98	Decolan	Izegem	Machines voor de metaalbewerking	1-9 tew.	<5,0
99	Beyne	Ichtegem	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	10-19 tew.	<5,0
100	Mylle H.	Kortrijk	Machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	10-19 tew.	<5,0

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, Verwerking: POM West-Vlaanderen.

OPMERKING: Toegevoegde waarde berekend voor de vestigingen op basis van het aandeel van de vestiging in de totale tewerkstelling van de zetel

10. Literatuur

POM West-Vlaanderen, Afdeling Data, Studie en Advies. Mechatronica in West-Vlaanderen. Brugge, 2012, 45p.

POM West-Vlaanderen, Afdeling Data, Studie en Advies. Analyse FvT4 - Machinebouw en Mechatronica. Brugge, 2018, 48p.

